

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Menardus <Eisnacensis>

[Basel], 1475

[Liber actuum apostolorum]

[urn:nbn:de:bsz:31-313543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313543)

omnibus et sanctimonias: sine quibus nemo videbit deum. Contemplantos ne quod desit gratie dei: ne quod radix amaritudinis sursum germinans impediat: et per illam inquinentur multi. Ne quis fornicator aut apud ut elau: quod propter unam eleas vidit promissa sua. Satorum enim: quoniam a postea cupiens hereditare benedictionem reprobatum est. Non enim inuenit penitentie locum: quamquam cum lacrimis inquisisset eam. Non enim accessit ad tractabilem et accessibilem ignem et turbamem: et caliginem et procellas et tunc sonum et uocem uentorum: quam quod audierit excusauerit se ne eis fieret uobis. Non enim portabant quod dicebat: et si bestia tetigerit montem lapidabit. Et ita terribile erat quod uidebat. Moyses dixit. Exterit huius et tremebundus. Sed accessit ad syon montem et ciuitatem dei uiuente ibi in celestibus: et multorum milium angelorum frequenter: et ecclesiam promissorum: qui descripti sunt in celis: et iudicem omnium deum et spiritus in sanctorum perfectorum: et testamenti noui mediatorem ihesum: et sanguis asperione: melius loquentem quam abel. Videte ne recusetis loquentem. Si enim illi non effugerunt recusantes eum quod super terram loquebatur: multo magis nos quod de celis loquentem nobis audiamus: cuius uox mouit terram tunc: nunc autem re promittit diuina. Adhuc semel: et ego mouebo non solum terram sed et celum. Quod autem adhuc semel dicit: declarat mobilem translationem tamquam factorum: ut maneat ea que sunt immobilia. Itaque regnum immobile suscipiente habemus gratiam: per quam uiuamus placentes deo cum metu et reuerentia. Et enim deus noster ignis consumens est.

Capitulum

xiii.

Quoniam fraternitas maneat in uobis: et hospitalitate nolite obliuisci. Per hanc enim placuerunt quidam angelis hospitio receptis. Mementote uinctorum tanquam simul uincti: et laborantium tanquam et ipsi in corpore morantes. Honorabile conubiium in omnibus: et elorum immaculatum. Fornicatores enim et adulteros iudicabit deus. Sint mores sine auaritia: contenti presentibus. Ipse enim dixit. Non te deseram neque derelinquam: ita ut ostenderet dicam. Dominus mihi adiutor est: non timebo quod faciat michi homo. Ne metrote ipso uobis: uobis quod locuti sunt uerbum dei: quo multos exitu dilationis: imitari fide. Ihesus christus heri et hodie: ipse et in secula

Doctrinis varijs et peregrinis nolite abduci. Optimum uero est enim gratia stabilire cor: non escio quod non profuerit ambulanti in eis. Habemus altare: de quo edere non habet potestatem quod tabernaculo deseruiuit. Quorum enim aialium inferre sanguis pro peccato in sancta per pontificem: hoc est: corpora cremantur extra castra. Propter quod et ideo ut sanctificaretur per suum sanguinem pro peccato extra potam passus est. Ex eam igitur ad eum extra castra: improprium est portantes. Non enim habemus hic manentem ciuitatem: sed futuram inquam. Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper deo: id est fructum labiorum ostentium nomini eius. Beneficentiae autem et omnium nomis nolite obliuisci. Talibus enim hostijs promeretur deus. Obedite ipso: et subiacete eis. Ipsi enim pugnant quasi motus per aiabum uobis reddituri: ut cum gaudio se faciant: et non gemetes. Hoc enim non expedit uobis. Dato pro nobis. Consequimur enim quod bonam conscientiam habemus: in omnibus bene uolentes uisari. Amplius autem de precor: ut se facere: quod celeriter restituar uobis. Deo autem pater quod eduxit de mortuis pastorem magni ouium in sanguine testamenti eterni domini nostri ihesum christum: aptet uos in omni bono ut faciat eius uoluntatem: faciens in uobis quod placeat se per ihesum christum: cui est gloria in secula seculorum amen. Rogo autem uos fratres: ut suffert uerbum solacii. Et enim pauis semper uobis. Cogit nolite fratres uos timothaeum dimissi: cui quod si celeriter uenerit uidebo uos. Salutate omnes in ipso: et omnes sanctos. Salutate uos de italia fratres. Gratia cum omnibus uobis amen.

Inquit prefatio ieronimi presbiteri in libro ad romanos.

Ante psalmista: antibus labuit de uentibus in uentibus. Post apostoli pauli epistolam dudum uno uobis uoluntate translatis: domnion et rogatione caissimi: actus apostolorum appellat ut transferat in launum: quem librum nulli dubium est a luca anthioceno arte medico: qui postea in seruiens paulo apostolo christi factus est discipulus fuisse editum. Ceruices promie impolita sepius oneris magnitudo: quod studia inuidorum reprehensione digna putant ea que scribimus.

Illorum nunquam te christo meum fili anthiocensis: natus canitur: apud gius: et apostolus ea usque ad confosolum: sine cruce deo maluit uin nos etate agere: quod intelligate in les: gressus fidelitudo ostendit: eundem monstrauit. Cuius apostolice oratione ab apostolice numero: apertis apostolice adhibe danda deus elegisset. Quod deum breui uoluntate aliquod factus operantem agibus edere. Quod ea: ut non solumbus: eius profice

Expliat prefatio romanos.

buit seipsum uis multis argumentis patens eis: et lo uelces precepit rent: sed expedit: audistis inquit quidem baptizabimini spiritu factes. Igitur quid dicentes: Pater:

Illorum nunquam odio et detractione. iuuans
 te xpo meum silebit eloquium. Lucas igitur
 antiochensis natione sir⁹. cui⁹ laus i euangelio
 canitur. apud antiochiam medicine artis egre
 gius. et apostolorum cristi discipulus fuit: post
 ea usq; ad confessionem paulum secutus apo
 stolum. sine crimine i uirginitate permanes.
 deo maluit uiuere. Qui octoginta et quatuor an
 nos etate agens i bithinia obiit plen⁹ spu sac
 ro: q; intelligate in achate p⁹ euangelium scri
 bes. grecis fidelibus incarnatione d⁹ fidelis narra
 tione ostendit: eundem extirpe dauid descendisse
 monstrauit. Cui non immerito sententiarum actu
 um apostolicorum potestas i ministerio datur:
 ut deo in deum pleno. et filio p⁹ extitit o
 ratione ab aplis facta. sorte d⁹ electionis
 numer⁹ opleret: sicq; paulu consumacionem
 aplis actibus daet. q⁹ diu o⁹ stimulu caliditate
 d⁹ elegisset. Ad legendibus et requirentibus
 deum breui uolui ostendere sermone: quaz p
 lixius aliquid fastidientibus prodidisse: sciens
 q; operantem agricolam oportet de suis fructi
 bus edere. Quem ita diuina subsequuta est gra
 tia: ut non solum corporibus sed etiaz anima
 bus. eius proficeret mediana.

Explicit prefatio. Incipit liber actuum apo
 stolorum. Capitulum .i.

Primum q⁹ ser
 monē feci de om
 nibus o theophile
 q⁹ cepit ihesus fa
 cere et docere: us
 q; in diem q⁹ pre
 cepit apostolis
 per spm⁹ sanctum
 q⁹ elegit a. sup⁹
 e. Quibus et pre
 buit seipsum uiuum post passionem suam in
 multis argumentis. per dies quadraginta ap
 parens eis: et loquens de regno dei. Et con
 uescens precepit eis ab iherosolimis ne discede
 rent. sed expectarent promissionem patris q⁹
 audistis inquit per os meum: quia iohannes
 quidem baptizauit aqua: uos autem baptiza
 bimini spiritu sancto non post multos hos di
 ces. Igitur qui conuenerant interrogabant eu
 dicentes: D⁹ne: si i tpe b⁹ restitues regnu⁹ isrl⁹

Dixit aut eis. Non est v⁹m nosse tempora vel
 momenta q⁹ pater posuit in sua potestate: sed
 accipiet⁹ virtutem superuenient⁹ sp⁹u sac⁹ i
 uos: et eritis michi testes in iherosolim et in omni
 iudea et samaria. et usq; ad ultimu⁹ t⁹re. Et cu
 b⁹ dixisset: uidentibus ill⁹ eleuat⁹ est: et nubes
 suscepit eu ab ocul⁹ eorum. Cui⁹ intuerent⁹ in
 celu⁹ eunt⁹ illu⁹: ecce duo uiri astiterunt iuxta illos
 in uestibus albis: q⁹ et dixerunt Viri galilei quid
 stat⁹ aspicientes i celum? Hic ihesus q⁹ assup
 tus e a uob⁹ i celu⁹: sic ueniet quemadmodum
 uidistis eum eunt⁹ i celum. Tunc reuasi sunt ihe
 rosolimam a mote q⁹ uocat⁹ oliueti qui e iuxta
 iherosolim: sabbati habens iter. Et cu introisset in
 cenaculu. ascendit ubi manebat petrus et io
 hannes et iacobo et andreas philippus et tho
 mas bartholome⁹ et matthe⁹: iacoby alphi et
 symon zelotes et iudas iacoby. Non omnes erant
 perseverantes unanimiter in oratione euz mu
 lieribus et maria m⁹re ihu: et fr⁹ibus ei⁹. In diebo
 ill⁹ exurgens pet⁹ i medio frat⁹z dixit. Erat
 aut⁹ uerba hoim simul fere centum uiginti. Viri
 fratres: oportet impleri scripturam quam pre
 dixit sp⁹ sanct⁹ per os dauid d⁹ iuda q⁹ fuit
 dux eoz. q⁹ sprexerunt ihm q⁹ numerat⁹
 erat in nob⁹: et sortit⁹ e sortem ministerij hui⁹
 Et hic quidem possedit agruz de mercede ini
 quitat⁹: et suspensus crepuit medi⁹: et diffu
 sa sunt omnia viscera ei⁹. Et notu⁹ factu⁹ e oibo
 habitantibus iherosolim: ita ut appellaret⁹ ager ille
 lingua eoz. acheldemach. B⁹ est ager sangui
 nis. Scriptum e eni in libro psalmo 22. Fiat
 memoria eoz. deserta: et non sit q⁹ habitet i
 ea. Et episcopatum ei⁹ accipiat alter. D⁹por
 tet g⁹ ex hijs uir⁹ q⁹ nobiscum sunt congregati in
 omni tpe q⁹ intrauit et exiit inter nos d⁹ns ihe
 sus incipiens a baptismo iohannis. usq; in
 diem q⁹ assumpt⁹ est a nob⁹: testes resurrectio
 nis ei⁹ nobiscum fieri unum ex istis. Et statu
 erunt duos: ioseph q⁹ uocatur barsabas. qui
 cognominat⁹ e iust⁹: et mathiaz. Et orantes
 dixerunt. Tu d⁹ne q⁹ corda nosti omnium: osten
 de quem eleger⁹ ex hijs duobus unum accipe
 re locum ministerij hui⁹ et apl⁹at⁹: d⁹ q⁹ puari
 cat⁹ e iudas ut abiret i locu⁹ suu⁹. Et dederunt
 sortes eis. Et cecidit sortis sup mathiam: et an
 numerat⁹ est cum undecim apostolis.

Capitulum

.ii.

aut augebat q̄ saluū fieret quosdā in dīp̄m.

Capitulum .iiij.

Detrus autem et iohannes ascende-
debant in templum: ad horaz ora-
tionis nonam. Et quidam vir q̄ e-
rat claudus ex utero matris sue
hauilabatur: quem ponebant quotidie ad por-
tam templi que dicitur speciosa: ut peteret ele-
mosinā ab introeuntibz in templū. Is eū vidit
set petrū et iohannē. ināpientes introire in tē-
plum: rogabat vt elemosinā acciperet. Intu-
ens autē i cum petro eū iohanne dixit Respice
in nos. At ille intendebat i eos: sperans se ali-
quid accepturū ab eis. Petrus autē dixit. Ar-
gentū et aurū nō ē mī: qd autē habeo s̄ sibi do-
mō nōie ihu xpi nazareni surge et ambula. Et
apprehēsa manu eius dextera alleuauit eū: et p-
tinē solidate sūt bases eius et plantae. Et exiit
ens stetit et ambulabat: et inēuit eū illi i tem-
plū: ambulās et exiliēs et laudans deū. Et vi-
dit omnis pplus eū ambulante: et laudantem
deū. Cognoscebāt autē illū: q̄ ipse eāt q̄ ad ele-
mosinam sedebat ad speciosā portā tēpli. Et
impleti sūt stupore. et extasi: in eo q̄ contigerat
illi. Cū teneret autē petrus et iohannē: euecurit
omnis pplus ad eos ad porticū q̄ appellat sal-
omonis stupētes. Vidēs autē petrus: respondit
ad pplū. Viri israelite qd miramini in s̄. aut
nos qd intuemini: quasi nra virtute aut p̄tate
fecerim hūc ambulare. Deus abraham et deus
ysaac et deus iacob. deus patrū nrōz. gloria-
uit filiū suū ism: quē vos qdem tradidistis et
negastis ante faciē pilati iudicante illo dimittē
Vos autē sanctū et iustū negastis: et petistis vi-
rum homicidā donari vobz: auctore vero vite in-
terfecistis. Quē deus suscitauit a mortuis: cuius
nos testes sumus: et in fide nōis eius hūc quem
vos videtis et nostis confirmauit nomē eius: et fi-
des q̄ per eū ē debet integrā sanitatē istā i con-
spēdu oim vrm. Et nūc fr̄es scio qz pignora-
tā fecistis: sic et pharisei vri. Deus autē q̄ pro-
nunciāuit per os oim pphaz. pati xpm hūc:
sic impleuit. Denicēmi igit et altissimi vt d-
leant peccata vra: vt eū venerint tpa vestige-
ri a conspectu dñi et miserit eū q̄ predicat̄ ē vo-
bis ism xpm: quē oportet quidē celum reape-
re vsqz in tpa restitucōis oim q̄ locut̄ ē deus
per os sanctoz suoz a seculo pphetarum

Moyse quidē dixit. Quā pphetaz suscitabit
vobz dñs deus v̄r de fr̄ibz vris: tāq̄ in eipm au-
dierit iuxta oia quecūqz locut̄ fuerit vobis.
Erat autē: ois aia q̄ nō audierit pphetaz illum
extor: miabit̄ d̄ plebe. Et omnes pphete a samu-
hel et deinceps q̄ locuti sūt annūciauerūt dies
illos. Vos estis filij pphaz. et testamētī: qd
disposuit deus ad p̄res nr̄os dicēs ad abrahāz
Et in semine tuo benedicent̄ omnes familie t̄-
re. Vobz p̄mum deus suscitās filiū suū misit eū
benedicentē vobz: vt cōstat se vnusq̄sqz a neq̄-
tā sua.

Capitulum .iiij.

Mquentibus autē illis ad popu-
lum. superuenerunt sacerdotes et
magistratus templi et saducei. do-
lentes qz docerent populum et an-
nūciaret in ihesum resurrectionē ex mortuis.
et iniecerūt i eos manū: et posuerūt eos i custo-
dia in crastinū. Erat autē iam vespera. Multū
autē eoz. q̄ audierāt vbum crediderūt. et fact̄
ē numer̄ eozū quinqz milia. Factū ē autē i era-
simū vt congregaret̄ p̄ncipes eozū et seniores et
scribe i iherosolim: et anas p̄nceps sacerdotū. et eay-
phas. et iohānes. et alexāder. et quotqz erāt
de ḡne sacerdotali. Et statuēt̄ eos in medio
interrogabāt. In qua v̄tute aut in q̄ nōie feci-
stis s̄ vobz. Tūc replet̄ spū s̄cto petrus. dixit
ad eos. Principes ppli et seniores: si nos ho-
die iudicamini i benefacto hōis infirmi i q̄ iste sal-
uus fact̄ ē: notū sit oibz vobz et omni plebi isrl̄
qz in nōie dñi nr̄i ihu xpi nazareni quem vos
crucifixistis quez deus suscitauit a mortuis. in s̄
iste astat corā vobz sanus. Hic ē lapis q̄ reproba-
tus ē a vobz edificatibz. q̄ fact̄ ē in caput āgu-
lā et nō ē i alio aliquo salo. Nec enī aliud no-
men ē s̄b celo datū: hōibz: in q̄ oporteat nos
saluos fieri. Vidētes autē petri stantā et iohā-
nis: aperto qz hōies essēt sine litteris et ydote
amirabāt̄: et agnoscebant eos quā eū ihesu
fuerāt p̄dicēs qz vidētes stantē eū eis q̄ curat̄
fuerat: nichil poterāt contradicere. Nulserūt autē
eos foras extra vāliū secedere: et cōferebāt ad-
inūicē dicētes. Quid faciem̄ hōibz istis. Quā
quidēz notū signū factū ē p̄ eos oibz habitan-
tibus iherosolim. Manifestū ē: et nō possumus nega-
re. Sed ne ampli⁹ diuulget̄ i pplū: cōmimen-
tis ne vltra loquāt̄ i nōie s̄ vlli hōim. Et vo-
cātes eos: denūciāuerūt ne omnino loquerēt̄

neq; doceret in nomine ihesu. Petrus vero et iohannes respondentes dixerunt ad eos. Si iustum est in conspectu dei vobis potius audire quod deum iudicete. Non enim possumus quod vidimus et audimus non loqui. At illi omniatim dimiserunt eos: non inuenientes quomodo punirent eos propter populum: quia omnes clarificabant id quod factum erat in eo quod acciderat. Anno enim erat amplius quadraginta homo: in quo factum fuerat signum istud sanitatis. Dimisisti autem venerunt ad suos: et annuntiaverunt eis quanta ad eos principes sacerdotum et seniores dixissent. Qui cum audisset: unanimiter levauerunt voces ad deum et dixerunt. Domine tu quod fecisti celum et terram mare et omnia que in eis sunt: quod spiritu sancto per os patris nostri david pueri tui dixisti: quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania: assiterunt reges terre et principes venerunt in unum aduersus dominum et aduersus Iesum Christum quem conuenerunt vere in ciuitate ista aduersus sanctum patrem tuum Iesum quem vnixisti herodes et pontifex pilatus cum gentibus et populo israel: facere quod manus tua et consilium tuum decreuerunt fieri. Et nunc domine respice in minas eorum: et da huius tuis cum omni fiducia loquar verbum tuum in eo quod manus tuas extendas ad sanitates et signa et prodigia fieri per nomen sancti filii tui ihesu. Et cum orassent motus est locus in quo erant congregati: et repleti sunt omnes spiritu sancto: et loquebantur verbum dei cum fiducia. Multitudo autem credentium erat eorum unum et anima vna: nec quisquam eorum quod possidebat aliquid suum esse dicebat: sed erant illi omnia communia. Et virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis ihesu christi domini nostri: et gratia magna erat in omnibus israel. Neque enim quisquam eorum erat in inter illos. Quoties enim possessores agrorum aut domorum erant: vendentes afferebant preces eorum que vendebant: et ponebant ante pedes apostolorum. Diuidebant autem singulis prout cuiusque opus erat. Ioseph autem qui cognominatus est bartholomaeus ab apostolis: quod est interpretatum filius consolacionis: leuitus cyprus gentis cum haberet agrum vendidit eum: et attulit preces et posuit ante pedes apostolorum. **¶ Ca. v.**

Utrius autem quidam nomine ananias cum saphira uxore sua vendidit agrum: et fraudauit de pretio agris olea uxore sua: et afferens partem quandam ad pedes apostolorum posuit. Dixit autem petrus ad ananiam. Anania cur temptauit satanas cor tuum mentiri

te spiritu sancto: et fraudare de pretio agris? Nonne manes tibi manebat: et venditum in tua erat potestate? Quare posuisti in corde tuo hanc rem? Non es mentis homo sed deo. Audies autem ananias huius verba: cecidit et expirauit. Et factus est timor magnus super omnes qui audierunt. Surgentes autem iuuenes amouerunt eum: et efferentes sepelierunt. Factum est autem quasi horarum trium spatium: et vxor ipsius nesciens quod factum fuerat introiit. Dixit autem ei petrus. Dic mihi si tantum agrum vendidisti. At illa dixit. Ecce tanti. Petrus autem ad eam. Quid vniuersum uenit vobis temptare spiritu domini? Ecce pedes eorum qui sepelierunt virum tuum ad ostium: et efferent te. Confestim cecidit ante pedes eius: et expirauit. Intrantes autem iuuenes inuenerunt illam mortuam: et extulerunt et sepelierunt ad viam suam. Et factus est timor magnus in vniversa ecclesia: et in omnes qui audierunt huius. Per manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa in plebe. Et erat unanimiter omnes in porticu salomonis. Ceterorum autem nemo audebat coniungere se illis: sed magnificabat eos populus. Magis autem augebatur credentium in domino multitudo virorum ac mulierum: ita ut in plateas eicerent infirmos et ponerent in lectulis ac stratis: ut veniente petro saltem umbra illius obumbraret quosque illorum et liberarentur omnes ab infirmitatibus suis. Concurrere autem et multitudo viarum ciuitatum iherosolimitanarum: afferentes egros et ventros a spiritibus immundis: qui curabantur omnes. Et surgentes autem principes sacerdotum et omnes qui cum illo erant: que est heresis saduceorum: repleti sunt zelo: et miccerunt manus in apostolos: et posuerunt eos in custodia publica. Angelus autem domini per noctem aperuit ianuas carceris: et educens eos dixit. Ite: et stantes loquimini in templo plebi omnia verba vite huius. Qui cum audisset intrauerunt diluculo in templum: et docebant. Adueniens autem princeps sacerdotum et qui cum eo erant: ouocauerunt salum: et omnes seniorum filiorum israel: et miserunt ad carcerem ut adducerentur. Cum autem venisset militum et apertis carcerem non inuenissent illos: rosi nuntiauerunt dicentes. Carcerem quidem inuenimus clausum cum omni diligentia: et custodes stantes ante ianuas: aperientes autem neminem inuenimus. Ut autem audierunt hos simones magister templi et principes sacerdotum: ambigebant de illis quidnam fieret. Adueniens autem quidam nuntiavit eis:

quia ecce viri quos
plo stantes: et dixerunt
gisterunt: tu misterunt
mebant enim populum
durisset illos: stantes
gaudit eorum princeps
do precipimus vobis
replestis iherosolimam
te super nos sanguinem
petrus et apostoli dixerunt
gentis quod hominibus. De
sum: quem vos inter
Nunc principem de
in sua ad dandum pe
peccato: et nos
spiritus sanctus quem de
Hec cum audisset di
ficere illos. Surgentes
seus nomine gamalilis
vniversae plebi: iussit
Dixitque ad illos
super hominibus istis: quod
dies existit theodan
osent numerum viro
datus est et omnes qui en
dacti ad nichilum. In
le in diebus professio
omnes quosque assenserunt
Et nunc itaque dico v
illis: et sistite illos. Qu
aut opus dissoluerit
sua dissoluerit: ne for
mini. Assenserunt ap
sua denuntiauerunt ne
et dimiserunt eos. Et
aspectu salum: quoniam d
otumelia parum. Dm
plo et circa domos d
sum iherosolimam.

En diebus
mero d
mur gr
eo quoc
no quotidiano vidu
duodecim multitudie
equum nos derelinq
mensis. Considerate
testimonij septem ple

quia ecce viri q̄s posuistis in ecclesie sūt in tem-
plo sc̄atos: et docētes populū. Tūc abiit ma-
gistrat⁹ cū ministris: et adduxit illos sine vi. Ti-
mebāt enī populū ne lapidarent. Et cum ad-
duxisset illos: statuerunt in cōsilio. Et interro-
gavit eos p̄ncip⁹ sacerdotū dicens. Præcipies
do p̄cepim⁹ vob̄ ne doceret⁹ in nōie isto: et ecce
replestis iherosolim doctrina v̄ra: et vult⁹ inducere
sup nos sanguinē h̄is isrl̄. Rōdēns autē
petr⁹ et apli dixerūt. Obediēte oportet deo ma-
gis q̄ h̄oib⁹. De⁹ patrū n̄rorū suscitauit ih̄e-
sum: quē v̄s interemitis suspēdentes i ligno.
Hūc p̄ncipem de⁹ et saluatōrē exaltauit dexte-
ra sua ad dandā penitentiā isrl̄ et remissionem
peccatorū: et nos sum⁹ testes horū v̄borū: et
sp̄s sanct⁹ quē dedit de⁹ oib⁹ obediētib⁹ sibi.
Hec cū audisset dissecabāt: et cogitabāt inter-
ficere illos. Surgēs autē quidāz i cōsilio phari-
seus nōie gamaliele legis doctor honorabilis
vniūse plebi: iussit foras ad breue hōies fieri.
Dixitq; ad illos. Viri israhelite attēdite vob̄
sup h̄oib⁹ istis: q̄d acturi sūt. Ante hos enim
dies extitit theodas dicens se esse aliquē: cui
osēsit numer⁹ viroꝝ arāf q̄dringētorū: q̄ oc-
cīsus ē et omēs q̄ credebāt ei dissipati sūt: et re-
ducti ad nichilū. Post hūc extitit iudas gali-
le⁹ in dieb⁹ p̄fessionis: et auit pplin p̄ se. Et
omēs q̄tq̄t cōsenserūt ei dispersi sūt: et ip̄e perijt.
Et nūc itaq; dico vob̄: discedite ab hominib⁹
istis: et sinite illos. Quā si ē ex h̄oib⁹ istis in h̄
aut op⁹: dissoluēt: si vero ex deo ē nō poterit
his dissoluere: ne forte et deo repugnare videa-
mini. Cōsenserūt autē illi: et suocātes ap̄los ce-
sis denunciauerūt ne oīno loquerēt⁹ in nōie ih̄u:
et dimiserūt eos. Et illi quidē ibāt gaudētes a
ospectu cōsilio: qm̄ digni habitū sūt p̄ nōie ih̄u
contumeliā pati. Dñi autē die nō cessabāt i tem-
plo et circa domos docētes: et euāgelizātes cri-
stum ih̄esum. **Capitulum .vij.**

In diebus autem illis crescebat nu-
mero discipulorum: factus ē mur-
mur grecorum aduersus hebreos:
eo quoq; despicerent⁹ in ministe-
rio quotidiano vidue eorū. Contocantes autē
duodecīz multitudiez discipulorū dixerūt. Nō
ē equū nos derelinquere v̄buz dei: et ministrare
mēsis. Considerate ḡ fr̄es viros ex vob̄ boni
testimonij septē plenos sp̄u et sapiētia: quos

constituam⁹ sup v̄s op⁹. Nos vero orācōni et mi-
nisterio v̄bi mīstātes erim⁹. Et placuit sermo
corā omī multitudie. Et elegerūt stephanum
viz. plenū fide et sp̄u s̄cto: et philippū et pro-
corum et nycanorē et thimonē et parmenā et ni-
colaum aduenā antiochenū. Hos statuerūt an-
ospectū ap̄lorū: et orātes imposuerūt eis man⁹.
Et v̄bum dñi crescebat: et multiplicabat⁹ nu-
mer⁹ discipulorū i iherosolim valde. Altra etiā tur-
ba sacerdotū obediēbat fidei. Stephan⁹ autē
plen⁹ gr̄a et fortitudie facebat p̄digia et sig-
na magna i pplō. Surrexerūt autē quidāz de syna-
goga q̄ appellabat⁹ libertinorū et cyrenensiu et
alexandrinorū: et eorū q̄ erāt a s̄cia et asia di-
spūtatē cū stephano: et nō poterāt resistere sa-
piēcie et spiritui q̄ loq̄batur: p̄p̄ q̄d redargue-
rent⁹ ab eo cū omni fiducia. Tūc humiserūt vi-
ros q̄ dicerēt se audisse eū dicētē v̄ba blasphemie
i moyse et de⁹. Cōmouerūt itaq; plebem
et seniores et scribas: et occurrētes rapuerūt eū et
abduxerūt i cōsiliū: et statuerūt falsos testes qui
dicerēt. Homo iste non cessat loq̄ v̄ba aduersus
locū sanctū et legē. Audiuim⁹ enī eū dicētē:
quoniā ih̄s nazaren⁹ h̄ destruet locū istum: et
mutabit f̄dicōnes: q̄s f̄didit nob̄ moyses. Et
intuētēs eū oēs q̄ sedebāt i cōsilio: viderunt fa-
ciē ei⁹ tāq; faciē angeli. Dixit autē p̄ncip⁹ sa-
cerdotū: si h̄ ita se haberent. Qui ait.

Capitulum .vij.

In fratre et patre audite. De-
us glorie apparuit patri n̄ro abra-
he cum esset in mesopotamia pri-
usquam moraretur in eozan: et di-
xit ad illum. Exi de terra tua et de cognatione
tua: et veni in terram quam monstrauero tibi.
Tunc exiit de terra chaldeorū: et habitauit
in eozan. Et inde postq̄ mortu⁹ ē pater eius
transiit illū i terrā istā: i q̄ nūc v̄s habitat⁹.
Et nō dedit illi hereditatez in ea nec passi p̄-
dis: h̄ repromisit dare illi eā i possessionē et se-
mini ei⁹ p̄ ip̄m: eū nō habet filiu. Locut⁹
ē autē de⁹: q̄ erit semē ei⁹ accola in tra aliena:
et habitus eos s̄biāct et male tractabūt eos an-
nis q̄dringēt⁹: et gentoz cui fuerint iudicabo
ego dicit dñs. Et p̄ h̄ exhibūt: et s̄biēt michi
i loco isto. Et dedit illi testamētū ar̄cūāctis:
et sic genuit ysaac et arcūādit eū die octauo:
et ysaac iacob: et iacob duodecīm patriarchas

Et p̄iaretē emulātes ioseph vendiderunt in egiptū: et eāt de⁹ eū eo. Et eripuit eū ex oib⁹ tribulacōib⁹ ei⁹: et dedit ei grām et sapiētiāz i aspectu pharaonis regis egiptōz: et constituit eū p̄positum sup egiptū et sup omnē domū suam. Veit autē fames i vniūsalz egiptuz et eba naan et tribulacō magna: et nō inueniebant d̄bos p̄res n̄ri. Cūz audisset autē iacob esse fr̄umentuz i egipto: misit p̄res n̄ros p̄mum: et in sec̄do cogmē⁹ ē ioseph a fr̄ib⁹ suis: et manifestatū ē pharaoni gen⁹ ei⁹. Mittēs autē ioseph accessit iacob p̄res suū: et omēs cognacōem suā i aiabo septuaginta q̄nqz. Et descendit iacob i egiptū: et defūct⁹ est ip̄e et p̄res n̄ri. Et trāslati sūt i hechem: et positi sūt i sepulcro qd̄ erit abrahā p̄ao argēti a filijs emor filij hecē. Cū autē appropinq̄ret temp⁹ p̄missionis quā p̄fessus eāt de⁹ abrahā creuit p̄lius et multiplicat⁹ ē i egipto: quoadulqz h̄uic⁹ rex in egipto q̄ nō sciebat ioseph. Hic d̄cūueniens gen⁹ n̄ri afflixit p̄res n̄ros: vt exponerent i fātes suos ne viuificatē. Eodē tpe natus est moyses: et fuit q̄t⁹ deo: q̄ nutrit⁹ ē tribu men libi in domo p̄ris sui. Exposito autē illo sustulit eū filia pharaonis: et nutriuit eū sibi i filiū. Et erudit⁹ ē moyses om̄i sapiētiā egiptōz: et eāt potēs i v̄bis et in opib⁹ suis. Cū autē impleret⁹ ei q̄draginta annoruz temp⁹: ascendit in cor eius vt visitaret fr̄es suos filios israel. Et cū vidisset querdā iniuriā patientē vindicauit illū: et fecit vlcōem ei q̄ iniuriā sustinebat p̄cussō egiptō. Existimabat autē intelligere frat̄es: qm̄ deus p̄ manū ip̄i⁹ daret salutem illi. At illi nō intellexerūt. Sequētē vero die apparuit illi ligantib⁹: et reconciliabat eos in pace dicēs. Viri: fr̄es estis. Vt qd̄ nocētis alterutrum? Qui autē iniuriā facebat proximo: repulit eū dicēs. Quis te constituit p̄ncipē et iudicē sup nos? Nunq̄d̄ interficere me tu vis. quemadmodū interfecisti h̄xi egiptōz. Fugit autē moyses i v̄bo isto: et fact⁹ ē aduena i terra madian: vbi generauit filios duos. Et expletis annis q̄draginta: apparuit illi in deserto mōtis syna angel⁹ i igne flamme rubi. Moyses autem vidēs ammirat⁹ est visū. Et accedente illo vt cōsideraret: facta ē ad eū vox d̄ni dicens ego sum deus patrum tuoruz: de⁹ abrahā. de⁹ ysaac. et deus iacob. Tremefactus autem

moyses: nō audebat cōsiderare. Dixit autē illi de⁹. Solue calciamentū pedum tuoruz. Locus enim in q̄ stas terra sancta ē. Vidēs vidi afflictionem ppli mei q̄ est in egipto: et gemitum eorum audiui: et descendi liberare eos. Et nunc veni mittā te i egiptū. Hūc moysen quē negauerūt dicētes q̄s te constituit p̄ncipem et iudicē: hūc de⁹ p̄ncipem et redemptorem misit eū manu angeli q̄ apparuit illi i rubo. Hic eduxit illos faciens p̄digia et signa i terra egipti et in rubo mari: et i deserto annis q̄draginta. Hic ē moyses q̄ dixit filijs israel. Propheta suscitabit vob̄ deus de fratrib⁹ vestris: tanq̄ meip̄m audietis. Hic ē q̄ fuit i ecclesia i solitudine cū angelo q̄ loquebat⁹ ei i mōte syna et cū patrib⁹ nostris: qui accepit v̄ba vite dare nob̄. Cui noluerunt obedire patres nostri: s̄ repulerūt et ausi sunt cordib⁹ suis i egiptū: dicētes ad aaron fac nob̄ deos q̄ p̄cedant nos. Moysi enim hūc qui eduxit nos de terra egipti: nescim⁹ qd̄ factū sit ei. Et vitulū fecerūt i dieb⁹ illi: et obtulerunt hostiaz simulacro: et letabant⁹ i opib⁹ manū suaz. Conūit autē de⁹: et tradidit eos s̄ure miserie celi: sic scriptū ē i libro p̄phetaz. Nunquid victimas aut hostias obtulisti mi annis q̄draginta in deserto dom⁹ israel? Et suscepisti tabernaculum moloch et idus dei vestri: et p̄ban figurā q̄s fecisti adorare eas: et transe tam v̄s trans babilonē. Tabernaculuz testimoniū fuit cū patrib⁹ nostris in deserto sic dispositū fuit illi de⁹ loquēs ad moysē: vt faceret illud scdm̄ formam quā viderat. Qd̄ et induxerunt suscipientes patres nostri cū ih̄u i possessiōem gentium: q̄s expulit de⁹ a facie patrum nostrorum vsqz i dieb⁹ dauid. Qui inuenit grāciam ante deum: et p̄cepit vt inueniret tabernaculum deo iacob. Salomō autē edificauit illi domum. H̄z nō excelsus i manufacte habitat: sic p̄ p̄phetā dicit. Celū in sedes ē: terra autē scabellum pedū meoruz. Quaz domū edificabit mi dicit d̄ns: aut q̄s loc⁹ refectionis mee ē. Nonne manus mea fecit h̄ oia? Duxit ceruicē et circumdāsi cordib⁹ et auro: v̄s semp̄ spiritui sacro restitisti: sic patres vestri et v̄s. Quē prophetaz nō sūt p̄secuti patres vestri? Et occiderunt eos q̄ p̄nūciabant de aduentu iusti: cuius v̄s nunc p̄ditores et homicidē fustis: q̄ accepistis legem in dispositione angelorum

et non custodibant cordib⁹. Cū autē esset p̄ celum vidit gl̄. Et ait. Ecce v̄s stantē a dextris. V̄ce magna cōter fecerūt vnam ciuitatē lapidabunt sua secus pedibus. Et lapidabunt. D̄ne ih̄u s̄terez genub⁹: clamie: ne statuas i d̄pisset: obdorm

D Autē ei cū p̄fessio erat

si sunt per regid. Curauerūt autē cerūt plāctū ma deus stabat eccle viros ac mulien q̄ dispersi erāt p̄ dei. Philipp⁹ autē rie p̄dicabat illis h̄is que a p̄bilidientes: et videm eo. q̄ habebāt v̄ce magna exi et claudi curati si in illa ciuitate. Ante fuerat i d̄ni samarie dicens scultabāt om̄s a tea: hic est virtū debāt autem eū d̄s suis demētāsi philippo euāgel xpi baptizabāt et ip̄e credidit: et bat philippo. Mas fieri: h̄uic⁹ apli qui erāt i ita v̄bū dei: misē. Qui cū venisset spiritū sac̄tū. p̄

et non custodistis. Audientes autem hec dissecabantur cordibus suis: et stridebant dentibus in eum. Cū autem esset plenus spiritu sancto. intendens in celum vidit gloriam dei et iherosolimitam a dextris dei. Et ait. Ecce video celos apertos: et filium hominis stantem a dextris virtutis dei. Exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas: et impetum fecerunt unanimiter in eum. Et cidentes eum extra civitatem lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adulescentis: qui vocabatur saulus. Et lapidabant stephanum inuocantes et dicentes. Domine ihesu suscipe spiritum meum. Positus autem genibus: clamauit voce magna dicens. Domine: ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset: obdormiuit. **Capitulum viii.**

Aulus autem erat consentaneus nece eius. Facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesia que erat iherosolimita: et omnes dispersi sunt per regiones iudee et samarie propter apostolos. Curauerunt autem stephanum viri amonati: et fecerunt plerumque magnum super eum. Saulus autem deuastabat ecclesiam: et domos intrans et exiens viros ac mulieres: tradebat in custodia. **Actus** qui dispersi erant pertrahunt euangelizantem verbum dei. Philippus autem descendens in civitatem samarie predicabat illis christum. Intendebant autem turbes hinc que a philippo dicebantur: unanimiter audientes: et videntes signa que faciebat. Alii enim eorum qui habebant spiritus immundos: clamantes voce magna exiebant. Multi autem paralytici et claudicantes fuerunt. Factum est et gaudium magnum in illa civitate. Vir autem quidam nomine symon qui ante fuerat in civitate magister seducens gentem samarie dicens se esse aliquem magnum: cui ascultabant omnes a minimo usque ad maximum dicebant: hic est virtus dei que vocatur magna. Attendebant autem eum: propter quod multo tempore magister suis demerasset eos. Cū vero credidissent philippo euangelizanti de regno dei: in nomine ihesu christi baptizabantur viri ac mulieres. Tunc symon et ipse credidit: et cum baptizatus esset adherens philippo. Videns etiam signa et virtutes miras fieri: stupens admirabatur. Cū autem audisset apostoli qui erant in iherosolymis quod recepisset samaria verbum dei: miserunt ad eos petrum et iohannem. Qui cum venissent orauerunt pro ipso: ut acciperet spiritum sanctum. **Propheta** enim in quibusdam illorum fugue

nerat: sed baptizati tantum erant in nomine domini ihesu christi. Tunc imponebant manus super illos: et accipiebant spiritum sanctum. Cum vidisset autem symon quod per impositionem manuum apostolorum daretur spiritus sanctus: obtulit eis pecuniam dicens. Date et michi hanc potestatem: ut cuiuscumque imposuerero manus accipiat spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad eum. Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum dei estimasti pecunia possidere. Non est enim tibi potestas: sed in simone isto. Cor enim tuum non est rectum coram deo. Penitentiam itaque age ab hac nequicia tua: et roga deum si forte remittatur tibi ista cogitatio cordis tui. In felle enim amarum dimisisti et obligationem iniquitatis video te esse. Respondens autem symon dixit. Precamini vos pro me ad dominum: ut nichil veniat super me horum que dixistis. Et illi quidem testificati et locuti verbum domini redibant iherosolimam: et multas regiones samaritanorum euangelizabant. Angelus autem domini locutus est ad philippum dicens. Surge: et vade contra meridianum ad viam que descendit ab iherosolimam in gazam: hec est deserta. Et surgens abiit. Et ecce vir ethiops eunuchus potens eadamas regine ethiopi: qui erat super omnes gazas eius venerat adorare in iherosolimam: et reuertebatur sedens super currum suum. legensque ysaiam prophetam. Dixit autem spiritus philippo. Accede: et adiunge te ad currum istum. Accurrens autem philippus: audiuit eum legentem ysaiam prophetam et dixit. Putasne intelligis que legis? Qui ait. Et quomodo possim si non aliquis ostenderit michi? Rogauitque philippum ut ascenderet: et sederet secum. Locus autem scripture quam legebat erat hic. Tanquam ovis ad occasionem ductus est: et sic agnus coram tonante se sine voce. Sic non aperuit os suum. In humilitate iudicium eius sblatum est. Generatio enim eius quis enarrabit? Quis tollet de terra vitam eius. Respondens autem eunuchus philippo dixit. Obsecro te: de quo propheta dicit hoc. De se an d alio aliquo? Apertus autem philippo os suum: et incipiens a scriptura ista: euangelizauit illi iherosolimam. Et dum irent per viam: venerunt ad quandam aquam. Et ait eunuchus. Ecce aqua. Quis prohibet me baptizari? dixit autem philippus. Si credis ex toto corde licet. Et respondens ait. Credo filium dei esse iherosolimam. Et iussit stare currum. Et descendit uterque in aquam philippus et eunuchus: et baptizauit.

eum. Cum autem ascēdisset de aq̄ spūs dñi in/ puit philippū: et ampli⁹ nō vidit eū eunuch⁹. Ibat autē p viam suā gaudēs. Philipp⁹ autē inuēt⁹ ē i azoto: et pertransiēs euangelizabat cui tati⁹ eū et⁹ donec veniret cesaream.

Capitulum

Aulus autem adhuc spirans mi/ narum et cedis in discipulos do/ minum accessit ad principem sacerdo/ tum: et precij ab eo epistolas i da/ maseum ad synagogas: ut si quos inuenis/ set hui⁹ vite viros ac mulieres: vinctos pdu/ ceret i iherosolimam. Et cū iter faceret: cōgigit vt appro/ pinquaret damasco. Et subito circumfulsit eū lux de celo: et cecidens i terra audiuit vocē dice/ tem sibi. Saule saule: quid me psequer⁹? Qui dixit. Quis es dñe? Et ille. Ego sū ih̄s: quē tu psequer⁹. Durus ē tibi os stimulū calātare. Et tremēs ac stupēs dixit. Dñe: quid me vis fa/ cere? Et dñs ad eū. Surge et ingrederere i ierusa/ lem: et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autē illi q̄ comitabant⁹ eū eo stabant stu/ pefacti: audiētes quidē vocem: neminem autē vidētes. Surrexit autem saul⁹ d̄ ēra: apertisq̄ ocul⁹ nichil videbat. Ad man⁹ autē illū trahē/ tes: introduxerūt damasco. Et eāt ibi trib⁹ dieb⁹ nō vidēs: et nō manducauit neq̄ bibit. Eāt autem quidam discipul⁹ damasci nomi/ ne ananias. Et dixit ad illum i visu dñs Ana/ nia. At ille ait. Ecce ego dñe. Et dñs ad eū. Surge et vade i vicium q̄ vocat⁹ rect⁹: et quere in domo iude saulum nōie tharsensem. Ecce enī orat. Et vidit viz. ananiam nōie introcū/ tem: et imponentem sibi man⁹ vt visum reci/ piat. Respondit autem ananias. Dñe audiui a/ mult⁹ de viro h̄: quāta mala fecerit fact⁹ tuis in iherosolimam. Et h̄ habet potestatem a p̄ncipibus sacerdotum: alligādi omnes q̄ inuocat nomen tuum. Dixit autem ad eū dñs. Vade: quoniam vas electionis ē in iste: vt portet nomen meū corā gentib⁹ et regib⁹ et filijs isrl̄. Ego enī osten/ dam illi: quāta oporteat eum p nōie meo pati. Et abiit ananias et introiuit i domuz: et impo/ nens ei manus dixit. Saule frater: dñs misit me ih̄s: q̄ apparuit tibi in via q̄ veniebas: vt videas et impler⁹ spū sancto. Et cecidisti cecidit ab ocul⁹ ei⁹ tāq̄ squame: et visū recepit. Et surgēs baptizatus ē: et eū accepisset abum/

fortat⁹ ē. Fuit autem eū discipul⁹ q̄ erat da/ masei p dies aliquot. Et otinuo ingressus in synagogas p̄dicabat ih̄m: quoniam h̄ est filius dei. Stupebāt autem omnes q̄ eū audiebāt: et dice/ bant. Nonne h̄ ē q̄ expugnabat i iherosolimam eos q̄ inuocabant nomē istud? Et huc ad h̄ vit: ut victos illos duceret ad p̄ncipēs sacerdotū. Saulus autem multo magis qualescebat et cōfun/ debat iudeos q̄ habitabāt damasci: affirmās quoniam h̄ ē xp̄s. Cū autē implet⁹ dies mlti: cōd/ lium fecerūt in vnum iudei vt eum interficerent. Note autē facte sūt saulo insidie eoruz. Cū diebāt autem et portas die ac nocte: vt eū in/ fierent. Accipiētes autē discipuli ei⁹ nocte p/ miaz dimiserūt eū: sūmittentes i iherosolimam. Cū autē venisset in iherosolimam temptabat se iungere di/ scipulis: et omnes timebāt eū: non credentes q̄ esset discipul⁹. Barnabas autem apprehensus illum duxit ad apostolos: et narrauit ill⁹ quo/ modo in via vidisset dominum et quia locut⁹ ē ei: et quomodo i damasco fiducialit̄ egerit in nomine ih̄esu. Et erat cum illis intrans et exi/ ens in iherosolimam: fiducialit̄ agēs in nomine domi/ ni. Loquebatur quoq̄ gentibus et disputabat cum grecis: illi autem querebāt occidere eum. Quod eum cognouissent fratres de duxerūt eū cesaream: et dimiserūt thasum. Ecclesia qui/ dem per totam iudeam et galileam et samariā habebat pacem: et edificabatur ambulans in timore domini et consolatiōe sancti sp̄s: et reple/ batur. Factum est autem petrum dum petriā sicut vniuersos: deuenire ad sanctos qui habi/ tabant sidde. Inuenit autē ibi hominem quen/ dam nomine eneam: ab annis octo iacentem in grabbato: qui erat paraliticus. Et ait illi pe/ trus. Enea: sanet te dominus ih̄esus cristus. Surge: et h̄orne tibi. Et cōtinuo surrexit. Et viderunt illum omnes qui habitabant sidde et saronē: qui conuersi sunt ad dominum. In ioype autē fuit quedam disciplā nomine thabi/ ta: que ite/pretata dicitur doctas. Hec eāt ple/ na operibus bonis et elemosinis q̄s faciebat. Factum ē autē i dieb⁹ ill⁹: vt ih̄s mata moreretur. Quam eum lauisent: posuerūt eam in ce/ naculo. Cum autē ppe esset sidde ab ioype: di/ scipuli audientes quia petrus esset i ea duos viros miserunt ad eum: rogantes ne pignis/ teris venire vsq̄ ad nos. Exiurgens autem

petr⁹: venit eū illum i cenaculo vidue stentes. Res q̄s faciebat foras: petrus ad corp⁹ dixit: oculos: et visio manum erexit: duas assignauit. ē per vniuersam iherosolimam. Factū ē autē vt apud symonem

Tr

no/ tis ac/ lina: faciens ele/ cans deum sem/ q̄si in hora non/ se: et dicentē sibi timore corrept⁹ tem illi. Dicit⁹ derūt i memori/ viros i ioype: e/ agnomiat⁹ pe/ nem quendam c/ Sic dicit tibi: q̄ cessisset angel⁹ domesticos suos q̄ illi parebāt. C/ los i ioype. P/ bus et appropie/ i iherosolimam vt or/ rirer voluit gul/ per eū mentē ex/ et descendens v/ num q̄tuor: inie/ erant oia q̄drup/ la celi. Et facta/ occide et māduc/ mine: quia nūq̄ mundum. Et v/ purificauit: tu/ tum ē per ter: E/ Et dum iera se/ visio quā vidit/ nullo iquirento

petr⁹: venit eū ill⁹. Et eū aduenisset dixerūt illum i cenaculum: et circumsteterūt illū omnes vidue flentes: et ostendentes ei tunicas et vestes q̄s faciebat ill⁹ docere. Eiect⁹ autē oība foras. petrus ponens genua crouit: et uersus ad corp⁹ dixit. **T**habita surge. At illa aperuit oculos: et viso petro resedit. Mans autem illi manum erexit eā: et eū uassit sanctos et vi-
duas assignauit eā uiuam. **P**ropterea autē factū ē p̄t: vniūsam ioppē. et crediderūt multi i dño. **F**actū ē autē vt dies multos moraretur i ioppe apud symonem quendam coriarum.

Capitulum

.i.

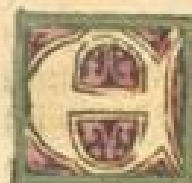
In autem quidam erat in cesarea nomine cornelius centurio cohortis que dicitur ytalica. religiosus ac timens deum cum omni domo sua: faciens elemosinas multas plebi: et deo cana deum semp. **I**ta vidit in visu manifeste q̄m in hora nona diei angelū dei introeuntē ad se: et dicentē sibi. **C**orneli. **A**t ille inueniens eū timore corrept⁹ dixit. **Q**uis es dñe? **D**ixit autem illi. **M**erationes tue et elemosine tue ascēderūt i memorā i aspectu dñi. **E**t nunc mitte viros i ioppē: et accersit symonē quendam qui agnominatur petr⁹. **D**ie hospitat⁹ apud symonem quendam coriarū: cui⁹ ē dom⁹ iuxta mārē. **D**ie dicit sibi: qd te oporteat facere. **E**t eū discessisset angel⁹ q̄ loquebat⁹ illi: uenit duos domesticos suos et milite timens dñm ex hīs q̄ illi parebāt. **Q**uibus eū narrauit oīa: misit illos i ioppen. **P**ostera autē die iter ill⁹ faciens bus et appropinquans ciuitati: ascendit petr⁹ i superna vt oraret circa horā sextā. **E**t eū cernit uoluit gustare: paratū autē ill⁹ cecidit super eū ment⁹ excessus. **E**t uidit celū apertū: et descendens vas quoddā uelud linteū magnum q̄tior iniecit summi de celo i terrā: i quo erant oīa q̄drupedia et serpētia terre: et uolūta celi. **E**t facta ē vox ad eum. **S**urge petre: occide et māduca. **A**it autem petr⁹. **A**bsit domine: quia nūq̄ māducaui omne amine et immundum. **E**t vox iterū secūdo ad eū. **Q**ue de⁹ purificauit: tu amine ne dixeris. **H**oc autē factum ē p̄t: **E**t statim receptū ē vas i celum. **E**t dum ita se hesitaret petr⁹ quidnam esset visio quā uidisset: ecce viri q̄ missi erāt a corintho iquirentes domum symonis: **A**stiterunt

ad ianuam. **E**t eū uassent: interrogabāt si symon q̄ agnominatur petr⁹ illic haberet hospitiū. **P**etro autem cogitante de uisione: dixit spūs ei. **E**cce viri tres querūt te. **S**urge itaq̄ et descende: et uade eū eis nichil dubitans: quia ego misi illos. **D**escendēs autem petr⁹ ad viros dixit. **E**cce ego sum quē querit⁹. **Q**ue causa ē p̄pter quā uenistis? **Q**ui dixerūt. **C**ornelius centurio vir iust⁹ et timens deū et testimoniū habens ab vniūsa gēte iudeorū: respōsum accepit ab angelo sancto accersiri te i domum suam: et audire uerba abs te. **I**ntroducēs ergo eos recepit hospitiū. **D**equenti autem die surgens: p̄fect⁹ ē eū ill⁹. et q̄dam ex fr̄ib⁹ ab ioppe comitati sūt eū eo. **A**ltora autem die introuit cesareā: corneli⁹ uero expectabat illos: quocirca agnatis suis et necessarijs amicos. **E**t factū ē eū introisset petr⁹. **O**biu⁹ uerit ei cornelius: et p̄cedens ad pedes eius adomuit. **P**etrus uero eleuauit eū dicens. **S**urge: et ego ipse hō sum. **E**t loquēs eū illo itauit: et inuenit milites qui ouenerāt: dixitq̄ ad illos. **V**os scit⁹ quō ab hominatu sit uiro iudeo cōiūgi aut accedē ad alienigenam. **S**ed nō ostendit de⁹ neminē communē aut immundū dicere hōiem: p̄pter q̄ sine dubitatione ueni accersit⁹. **I**nterrogō ḡ: quam obcausam accersisti me. **E**t corneli⁹ ait. **A** nudius quartana die usq̄ ad hāc horā orāsera: hora nona in domo mea: et ecce uir stetit ante me i veste candida: et ait. **C**orneli: exaudita ē oratio tua: et elemosine tue commemoratē sunt in aspectu dei: mitte ḡ i ioppen et accersit symonem q̄ agnominatur petr⁹: hō hospitat⁹ i domo simonis coriarū iuxta mare. **C**ōfestim ḡ misi ad te: et tu benefecisti ueniēdo. **N**ūc ḡ omnes nos i aspectu tuo assum⁹: audire oīa quecūq̄ tibi p̄cepta sūt a dño. **A**perēs autē petrus os suū dixit. **I**n ueritate op̄ri q̄ nō ē p̄sonaz. acceptor de⁹: s̄ i omni gente q̄ timet eū et op̄rat⁹ i iusticiam: acceptus ē illi. **U**erbu⁹ misit de⁹ filius israel. annūcians pacē p̄ ihm xp̄m: hō ē omnium dñs. **V**os scit⁹ qd factū ē uerbum p̄ vniūsa iudeam. **I**nāpiēs enī a galilea p̄ baptismū qd p̄dicauit iohannes ihm a nazareth quō uenit eū de⁹ spū sancto et uirtute: q̄ p̄transiit benefaciendo et sanando omnes oppressos a dyabolo: quomā de⁹ erat eū illo. **E**t nos testes sumus omnium q̄ fecit i regione iudeorū et iherusalē:

int' duos milites videt' carceris duabo: et eius
 Herodes an' ostium custodiebat carcerē Et ecce ā
 gel' dñi astitit: et lumē refulsit i habitaculo: p'
 eussq; latere petri exortavit eū dicens. Surge
 velocit'. Et ceciderit catene de manib' ei'
 Dixit autem angel' ad eū. Precingere: et cal
 cā te caligas tuas Et fecit sic Et dixit illi. Cir
 cūda tibi vestimentū tuū: et sequere me. Et exi
 eno seq̄bat' eum: et nesciebat q̄a verū ē qd̄ fie
 bat p' angelum. Existimabat autem se visum
 videre. Transientes autem p̄mam et secundam
 custodiam venerūt ad portā ferreā q̄ duat ad
 civitatē: q̄ vltro aperta ē eis Et exeuntes pro
 cesserūt vicum unū: et continuo discessit angel'
 ab eo Et petrus ad se reuersus dixit. Nūc scio ve
 re q̄a misit dñs angelum suum: et eripuit me
 de manu herodis et de omni expectacōe plebis
 iudeorū. Consideransq; vitē ad domū mane
 mris iohānis q̄ agnominatus est marcus: ubi
 erāt mlti congregati et orātes. Pulsate autē eo
 ad ostiū ianue processit puella ad videndū noīe
 rode. Et vt agnouit vocē petri p' gaudio non
 apuit ianuam: s; introeuntes nūciavit stare pe
 trum ante ianuam. At illi dixerūt ad eam. In
 sanis. Illa autē affirmabat sic se habere. Illi
 autē dicebāt. Angel' ei' ē. Petrus autem per
 seuerabat pulsā. Cū autē aperuisset ostium:
 viderūt eū et obstupuerūt. Amuēs autem eis
 manu vt tacerent narrauit quō dñs eduxisset
 euz de carcere. Dixitq; nūciato iacob et fra
 trib' b. Et egressus abijt i alium locū. Facta
 autē die eāt nō parua turbacō int' milites: qd̄
 nā factū esset de petro. Herodes autē eū requi
 sisset eū et nō inueisset. Inq̄sitione facta de eu/
 Herodibus iussit eos duā: descendensq; a iudea in
 cesareā: ibi q̄morat' est. Erat autem irat' ey
 rius et sydonis. At illi unanimēs venerūt ad
 eum: et phisalo blasto q̄ erat sup cubiculum re
 gis postulabāt p̄ces: eo q̄ alerētur regiones
 eorū ab illo. Statuto autem die herodes ve
 stitus veste regia sedie p' tribunal: et condona
 bat' ad eos. Populus autē acclamabat dei
 voces: et nō hoīs. Cōfestim autem percussit euz
 angel' dñi eo q̄ nō dedisset honorē deo: et cō
 sumpt' a vmbis expirauit. Verbū autē domi
 ni crescebat et multiplicabā. Barnabas autem
 et saul' reuēsi sūt a iherosolimis expleto milite
 rio: assumpto iohāne q̄ agnominat' est marcus

Capitulum

.xiii.

Rāt autem in ecclesia que erat ā
 tiochie prophete et doctores: in q̄
 bus barnabas et simon qui voca
 tur niger et lucius cyrenensis et
 manaxen qui erat herodis tetraarche collactas
 neus: et saulus. Ministrantibus autem illis do
 mino et ieiunantibus: dixit ill' spūs sanct'. Se
 gregate in saulū et barnabā i op' ad qd̄ assūp
 si eos. Tūc ieiunātes et orātes imponentesq;
 eis man' dimiserūt illos. Et ipi q̄dem missi a
 spū scto abierūt selenciā: et inde nauigauerūt
 cypz. Et cū venisset salaminā: predicabant
 vbum dei i synagogis iudeorū. Habebāt autē
 et iohannē i militeo Et cū pambulassēt unū
 sam insulā vsq; paphum: inuenerūt quendam
 virū magū pseudo ppham iudeū cui nomen
 erat bariebu: qui erat cū p̄osule sergio pau
 lo viro prudēte. Idie accessit barnaba et pau
 lo: desiderabat audire vbum dei. Resistebat autē
 ill' elymas mag': sic enī interpretat' nomen
 ei': querēs autē p̄consulem a fide. Saulus
 autem q̄ et paul': repletus spū scto intus in
 eum dixit. O plene omni dolo et omni fallacia fi
 li dyaboli: inimice omnis iusticie: nō desinis s̄
 uortere vias dñi rectas. Et nunc ecce manus
 dñi sup te: et eris cec' nō vides solem vsq; ad
 temp'. Et cōfestim cecidit i eum caligo et tene
 bre: et circūiens q̄rebat q̄ ei manū daret. Tunc
 p̄consul eū vidisset factū credidit: ammirans
 sup doctrina dñi. Et euz a papho nauigassent
 paul' et q̄ cū eo erat: venerūt p̄gen paphosie
 iohānes autē discedēs ab eis: reuersus ē ihero/
 solimā. Illi vtro p̄transiētes p̄gen venerūt
 antiochiā et plidiē: et ingressi synagogaz die
 sabbatorū sederūt. Post lectionē autē legis et
 p̄phaz: miserūt p̄ncipēs synagoge ad eos di
 cētes. Viri fratres: si q̄s ē i vob' vmo exhorta
 tionis ad plebē dicite. Surgens autē paul': et
 manu silenciū indicēs ait. Viri israelite et qui
 timēt' deū audite. De' pleb' ist' elegit p̄ces
 nros et plebē exaltauit eū esset incolē in terra
 egipti: et i bnebio excelso eduxit eos ex ea: et
 p' quadraginta annorū temp' mores eorū su
 stinuit i deserto Et destruēs gētes septem i eā
 ebanaan forte distribuit eis terram eorū. q̄si p'
 q̄dringentos et quinquaginta annos: et post he
 dedit iudices vsq; ad samuel p̄phetam. E

sup eos:
 tem verbi
 baptizauit
 o. Si ego
 q̄ credidi
 ollem p̄bi
 glorificauit
 itendā de
 si fuerant
 ano pam/
 tiochiāz:
 Erāt autē
 u introit'
 eos: amū
 eū eis: mul
 dñm. Per
 q̄ erat ille/
 vā vsq; ad
 let gram
 in p̄posito
 n' et ple/
 mltā turba
 et quereret
 antiochiā
 a: et docue
 rent' p̄mū
 autem die
 ce antiochi
 significa
 mltō o: be
 poli aut p
 euz mittere
 et mittēt'
 ali.

.xii.
 misit her
 geret quos
 dit autē ia
 nis gladio:
 p̄posuit ap
 n dies 23:
 ent misit in
 rmonibus
 p̄p̄ha p
 bat' i m̄ce/
 one ab ec/
 uat' euz
 do: m̄ctis

exinde postulauerit regem: et debet illi saul fili-
um dō. virū d' tribu beniam. annis q̄draginta
Et amoto illo suscitauit illi dauid regem: cui
testimonium phibens dixit Inueni dauid fili-
um iesse viꝝ. scdm̄ cor: meū: q̄ faciet om̄es vo-
luntates meas. Qui de⁹ ex semie scdm̄ pro-
missioneꝝ eduxit isrl' saluatoreꝝ ism: pdicante
iobane añ faciem aduent⁹ ei⁹ bap̄ismū peni-
tencie om̄i pplō isrl'. Cum impleteret auteꝝ cur-
sum suum dicebat. Quem me arbitrami esse
non sum ego: s̄ ecce vit p⁹ me: cui⁹ nō sum
dign⁹ calāamēta pedū soluere. Viri fratres.
filij gener⁹ abrahā: q̄ in vob' timēt deū: vob'
vbum salutē hui⁹ missū est. Qui enī habitas-
bant isrlin et p̄ncipes ei⁹ hūc ignōrātes et vo-
ces p̄phetarū q̄ p̄r om̄e sabbatū leguntur: iu-
dicantes impleuerūt. Et nullam causā morteꝝ
inuenientes i eo: p̄cederūt a pilato vt interfice-
rent eum. Cūq; cōsummassēt oia q̄ de eo scrip-
ta erāt: deponētes eū de ligno posuerūt eū in
monumēto. De⁹ autē suscitauit eum a mor-
tuis tertia die: q̄ vsus ē p̄ dies mltos hīs q̄
simul ascenderāt eū eo de galilea in isrlin: qui
vsq; nūc sūt testes ei⁹ ad plebē. Et nos vobis
annūciāmus eam q̄ ad p̄res n̄ros reponissio
facta est: qm̄ hanc de⁹ adimpleuit filijs v̄ris
resuscitatis ism sic: et i psalmo sc̄do scriptum ē.
Fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te. Qd̄ autē
suscitauit eū a mortuis ampl⁹ iam non reuolu-
tum i corrupcōez: ita dixit. Quia dabo vobis
sancta dauid fidelia. Ideoq; et alias dicit. Nō
dab' sanctū tuū videre corrupcōez. Dauid enī
i sua generacōe q̄ ammississet volūtatē deī:
dormiuit et appositus ē ad p̄res suos: et vsq; t
corrupcōez. Quem vero de⁹ suscitauit nō vi-
dit corrupcōne. Notū igit' sit vob' viri fr̄es:
q̄ p̄ hūc vob' remissio peccatorū. annūciat' ab
om̄ib; q̄b; nō potuistis i lege moysi iustificari
In h' ois q̄ credit iustificat'. Videte q̄ ne sup-
ueniat vob' qd̄ dictū ē i p̄phet'. Videte cōfēp-
tores et ammiramini et disperdimi: quia opus
op̄ro: ego in dieb; v̄ris: op⁹ qd̄ nō credit' si
quis enarrauerit vob'. Exeuntib; autē ill': ros-
gabāt vt sequēti sabbato loquerent' sibi ver-
ba h'. Cūq; dimissa esset synagoga. Secuti sūt
multi iudeorū. et co'encū deū aduenarū. pau-
lum et barnabam: q̄ loquētes suadebāt eis vt
p̄manerent i grācia deī. Sequēti vero sabbato

penē vniūsa ciuitas ouenit. audire vbum deī.
Videntes auteꝝ turbas iudei repleti sūt zelo: et
sedicebant hīs q̄ a paulo dicebant' blasphemā-
mantes. Tūc ostendit paul⁹ et barnabas dixerūt
Vob' oportebat p̄mum loq' vbum deī: s̄ qm̄
repellit' illud et indignos vos iudicastis etor-
ne vite: ecce quertim' ad gētes. Sic enī nobis
p̄cepit dñs. Posui te i lucem gentiū vt sis in
salutem vsq; ad extremū t̄ro. Audiētes auteꝝ
gētes gauise sūt: et gloriabāt vbum dñi: et
crediderūt q̄st̄t enāt p̄ordiat' ad vitā eternā.
Disseminabat' autem vbum dñi p̄ vniūsam re-
gionem. Iudei autem cōtauerūt mulieres ri-
giosas et honestas et p̄mos ciuitatē: et exā-
tauerūt p̄secutionem i paulū et barnabā: et cie-
cerūt eos de finib; suis. At illi exussio puluere
pedū i eos venerūt yconiuꝝ. Discipuli q̄ reple-
bant' gaudio et spiritu sancto.

Capitulum .xiii.

Actum est autem in yconio vt si-
mul intrarent synagogam iudeo-
rum et loquerentur: ita vt crede-
ret iudeorum et grecorum copio-
sa multitudo. Qui vero increduli fuerunt iu-
dei: suscitauerunt et ad iracundiam cōtraue-
runt aias gētiū adūsus fr̄es. Multo igit' tpe
demonstrati sūt fiducialit' agētes i dño: testimo-
nium phibente vbo gr̄e sue: dante signa et p̄-
dicia fieri p̄ man⁹ eorū. Diuisa ē autem mul-
titudo ciuitatē: et quidā q̄dez erāt eū iudeis: q̄
dam vero eū aplis. Cū autem fact⁹ esset imp̄-
tus gentiliū et iudeorū. eū p̄ncipib; suis vt cō-
tumelios afficerēt et lapidarēt eos: intelligen-
tes cōfugerūt ad ciuitates lyconie lystriā et der-
ben et vniūsam i circuitu regionem: et ibi euan-
gelizantes erāt. Et quidam vir lystre infirm⁹
pedib; sedebat claud⁹ ex vtero m̄ris sue: qui
nunq̄ ambulauerat. Hic audiuit paulum lo-
quentem. Qui intuit⁹ eū et vidēs quia fidem
haberet vt salu⁹ fieret: dixit magna voce. Sur-
ge super pedes tuos rectus. Et exiuit: et am-
bulabat. Turbe autem eum vidissent qd̄ fece-
rat paul⁹: leuaerūt vocē suā lyconomie dicen-
tes. Qui similes facti hoib; descenderūt ad nos
Et vocabāt barnabā iouem: paulū vero mer-
curium: qm̄ ip̄e erat dux vbi. Sacerdos q̄ ios-
uis q̄ erat añ ciuitatem thaurōs et coronas añ
ianuas afferēs eū pplis: volebat sacrificare. Qd̄

vbi audierūt a
m̄is suis exilia-
tes Viri: qd̄ h'
similes vob' h'
vanis ouerūt
et mare et oia
tionib; dimissi
Et quidē nō h'
benefaciēs: de
ra: implens ab
cētes vix sedan
Supuenerunt
nio iudei: et p̄h'
traxerūt exē ciui-
Circūdantib;
uit i ciuitatē: et
ba i dextē. Cū
euisset mltos:
tiochiam ofi: m
tesq; vt p̄mane-
latiōes oportet
ostendisset ill' p
orasset eū ieiur
in quē credider
runt i p̄mphil
p̄gen descende
antiochia: vnde
opleuerūt. Cū
elestia: retulerūt
ruisset gētib; o
pus non modie

Actum est autem in yconio vt
simul intrarent synagogam iudeo-
rum et loquerentur: ita vt crede-
ret iudeorum et grecorum copio-
sa multitudo. Qui vero increduli fuerunt iu-
dei: suscitauerunt et ad iracundiam cōtraue-
runt aias gētiū adūsus fr̄es. Multo igit' tpe
demonstrati sūt fiducialit' agētes i dño: testimo-
nium phibente vbo gr̄e sue: dante signa et p̄-
dicia fieri p̄ man⁹ eorū. Diuisa ē autem mul-
titudo ciuitatē: et quidā q̄dez erāt eū iudeis: q̄
dam vero eū aplis. Cū autem fact⁹ esset imp̄-
tus gentiliū et iudeorū. eū p̄ncipib; suis vt cō-
tumelios afficerēt et lapidarēt eos: intelligen-
tes cōfugerūt ad ciuitates lyconie lystriā et der-
ben et vniūsam i circuitu regionem: et ibi euan-
gelizantes erāt. Et quidam vir lystre infirm⁹
pedib; sedebat claud⁹ ex vtero m̄ris sue: qui
nunq̄ ambulauerat. Hic audiuit paulum lo-
quentem. Qui intuit⁹ eū et vidēs quia fidem
haberet vt salu⁹ fieret: dixit magna voce. Sur-
ge super pedes tuos rectus. Et exiuit: et am-
bulabat. Turbe autem eum vidissent qd̄ fece-
rat paul⁹: leuaerūt vocē suā lyconomie dicen-
tes. Qui similes facti hoib; descenderūt ad nos
Et vocabāt barnabā iouem: paulū vero mer-
curium: qm̄ ip̄e erat dux vbi. Sacerdos q̄ ios-
uis q̄ erat añ ciuitatem thaurōs et coronas añ
ianuas afferēs eū pplis: volebat sacrificare. Qd̄

seditione non r
sus illos: statue
nabas et quidā
teros i isrlin: si
si ab ecclesia p̄
narātes cōfatiō
dium magnū o
iherosolimam f
stolis et semior
set eū ill'. Sur-
niseorū. q̄ credid
di eos: p̄ape q̄

vbi audierunt apli barnabas et paulus dantes tu-
 nias suis exierunt in turbas: clamantes et dicen-
 tes Viri: quod hoc facit? Et nos mortales sumus
 similes vobis homines. annunciantes vobis ab his
 vanis auerti ad deum viuum: qui fecit celum et terram
 et mare et omnia que in eis sunt: qui in preteritis genera-
 tionibus dimisit omnes gentes ingredi vias suas
 Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit
 benefactor: de celo dantes pluuias et tempora fructife-
 ra: implens abso et leticia corda eorum. Et hoc di-
 centes vix sedauerunt turbas: ne sibi immolarerent
 Superuenerunt autem quidam ab antiochia et yco-
 nio iudei: et persuasione turbas lapidantes paulum
 traxerunt extra ciuitatem: estimantes eum mortuum esse.
 Circumdantibus autem eum discipulus surgens intra-
 uit in ciuitatem: et postera die profectus est cum barna-
 ba in derbe. Cumque euangelizasset ciuitati illi et do-
 cuisset multos: reuersi sunt lystra et yconium et an-
 tiochiam orientales: mantes aias discipulorum. exorta-
 telque ut permanerent in fide: et quoniam per multas tribu-
 lationes oportet nos intrare in regnum dei. Et cum
 constitisset illi per singulas ecclesias presbiteros et
 orasset eum ieiunacionibus: commendauerunt eos domino
 in quem crediderunt. Transeunteseque per sidiam vene-
 runt in pampbiliam: et loquentes verbum domini in
 perigen descendit in ytaliam et inde nauigauerunt
 antiochia: vnde erat traditum gratia dei in opere quod
 operauerunt. Cum autem venissent et congregassent ec-
 clesiam: retulerunt quanta fecisset deus cum illis: et quod aper-
 risset gentibus ostium fidei. Morati sunt autem tem-
 pus non modicum cum discipulis.

Capitulum .xx.

Quidam descendentes de iudea
 docebant fratres: quia nisi circum-
 cidamini secundum morem moy-
 si non potestis saluari. Facta ergo
 seditione non minima paulo et barnabe adu-
 sus illos: statuerunt ut ascenderet paulus et barna-
 bas et quidam alii ex alijs ad apostolos et presbi-
 teros in iherosolimam super hac questione. Illi ergo deduc-
 ti ab ecclesia pertransibant phenicem et samariam
 narantes uisitationem gentium: et faciebant gau-
 dium magnum omnibus fratribus. Cum autem venissent
 iherosolimam suscepti sunt ab ecclesia et ab apo-
 stolis et senioribus: annunciantes quanta deus fecisset
 cum illis. Surrexerunt autem quidam de heresi phari-
 saeorum qui crediderunt dicentes: quod oportet circum-
 cidari eos: proutque seruare legem moysi. Conuenerunt

apostoli et seniores videre de isto. Cum au-
 tem magna confusio fieret: surgens petrus dixit
 ad eos. Viri fratres: vos scitis quoniam ab antiquis
 diebus in nobis elegit deus per os meum audire gentes
 verbum euangelij et credere. Et qui nouit corda de-
 us. testimonium perhibuit dantes illi spiritum sanctum sic
 et nobis: et nichil discreuit inter nos et illos: fide
 purificans corda eorum. Nunc ergo quod temptatis de-
 um. imponere iugum super ceruices discipulorum:
 quod neque nos neque patres nostri portare potui-
 mus? Sed per gratiam domini ihesu credimus saluari que-
 admodum et illi. Tacuit autem omnis multitudo:
 et audiebant barnabam et paulum narantes quanta
 deus fecisset signa et prodigia in gentibus per eos. Et
 postquam tacuerunt: respondit iacobus dicens Viri fra-
 tres audite me. Symon narrauit quemadmo-
 dum primus deus uisitaui sumere ex gentibus po-
 pulum nomini suo: et huic concordant uerba pro-
 pheta: sic scriptum est. Post hereditatem et redi-
 ficabo tabernaculum dauid quod decedit et diruta
 eius reedificabo: et erigam illud: ut requirant ceteri
 homines dominum et omnes gentes super quas inuocatum est
 nomen meum dicit dominus faciens hoc. Notum a secu-
 lo est domino opus suum. Propter quod ego iudico non
 inquietari eos qui ex gentibus uertuntur ad deum: sed
 scribere ad eos ut abstinent se a contaminationi-
 bus simulacrorum. et fornicatione. et suffocato et
 sanguine. Moyses enim a temporibus antiquis ha-
 bet in singulis ciuitatibus qui eum predicent in synago-
 gas: ubi per omne sabbatum legitur. Tunc placuit
 apostolis et senioribus eorum omni ecclesia eligere vi-
 ros ex eis et mittere antiochiam cum paulo et
 barnaba: iudam qui cognominabatur barsabas et sy-
 lam viros primos in fratribus: scribentes per ma-
 nus eorum. Apostoli et seniores fratres: hijs
 qui sunt antiochie et syrie et cilicie fratribus ex gen-
 tibus salutem. Quonia audiui quod quidam ex vo-
 bis exeuntes turbauerunt uos uerbis: euertentes
 aias vestras. quibus non mandauimus: placuit no-
 bis collectum in unum eligere viros et mittere ad
 uos cum carissimis nostris barnaba et paulo: ho-
 minibus qui tradiderunt aias suas pro nomine domini nos-
 tri ihesu christi. Misimus ergo iudam et sylam: qui et ipsi
 uobis uerbis referent eadem. Visum est enim spiritui sancto et
 nobis. nichil ultra imponere uobis onera preter hec
 necessaria: ut abstinentes uos ab immolatione si-
 mulacrorum. et sanguine. suffocato. et fornicatione:
 in quibus custodientes uos bene ageret. Valete. Illi

verbum dei
 fuit zelo: et
 blasphemus
 bas dixerunt
 dei: quoniam
 uicissim etor
 e enim nobis
 uero ut sit in
 uentes autem
 dum domini: et
 ita eternam
 omniam re
 mulieres re
 et: et exa/
 nabam: et eis
 o puluere
 li quod reple

.xiii.
 omio ut si
 am iudeo
 ut crede/
 um copio
 erunt ius
 conraue
 igitur tpe
 : testimo/
 gna et p
 uem mul
 iudeis: quod
 sz impo/
 ius ut co
 ntelligen
 rna et der
 e ibi euan
 infirmus
 sue: qui
 alium los
 uia fidem
 uce. Sur
 ut: et am
 t quod fece
 ce dicen
 e ad nos
 xero mor
 os quod ios
 onas an
 care. Quod

ergo dimissi descenderunt antiochiam: et congregata multitudo tradiderunt eplaz. Quam cum legisset: gaudii sunt super consolacione. Judas autem et sylas et ipi cum esset propheta vbo plurimo consolati sunt fratres: et confirmauerunt. Facto autem ibi aliquanto tempore: dimissi sunt eum pace a fratribus ad eos qui miserant illos. Visum est autem syle ibi remanere: iudas autem solus abiit iherosolim. Paulus autem et barnabas deuorabant antiochie: docentes et euangelizantes cum alijs pluribus vbum domini. Quod aliquot dies dixit ad barnabam paulus. Reuertentes visitemus fratres per vniuersas ciuitates in quibus predicauimus vbum domini: quomodo se habeant. Barnabas autem volebat secum assumere et iohannem: qui cognominabatur marcus. Paulus autem rogabat eum: ut qui discessisset ab eis in pamphilia et non esset cum eis: in opere non debere recipi. Facta est autem dissensio: ita ut discederent ab invicem: et barnabas quodam assumpto marco nauigaret cyprium. Paulus autem electo syla profectus est: tradit gratiam dei a fratribus. Perambulabat autem syria et cilicia confirmans ecclesiaz precipiens custodire precepta apostolorum et seniorum. Peruenit autem in derben et lystram.

Capitulum

.xvi.

Ecce discipulus quidam erat ibi nomine thimotheus: filius mulieris vidue fidelis: patre gentili. Huius testimonium bonum reddebant qui in lystris erant et yconio fratres. Hunc voluit paulus secum proficisci: et assumens circumdedit eum propter iudeos qui erant in illis locis. Hinc ibant enim omnes: quod pater eius erat gentilis. Cum autem pertransirent ciuitates: tradebant eis custodire dogmata que erant decreta ab apostolis et senioribus que erant iherosolimis. Et ecclesie quodam confirmabantur fide: et abundabant numero quodam die. Transiunt autem frigia et galacie regionem: vbi tantum fuit a spiritu sancto loqui vbum dei in asia. Cum venissent autem in misionem temptabant ire in bituniam: et non permisit eos spiritus ihesu. Cum autem pertransisset misionem descenderunt troadem: et visio per noctem paulo ostensa est. Vir macedo quidam erat staphanos: et deprecans eum et dicens. Transiens in macedoniam adiuua nos. Ut autem visum vidit. statim que siuimus proficisci in macedoniam: et facti quod uocamus nos de euangelizare eis. Nauigantes autem a troade recto cursu uenimus samothraciam: et

sequenti die neapolim: et inde philippis. que est prima pars macedonie ciuitas coloma. Eamus autem in hac uita diebus aliquot offerentes. Die autem sabbatorum egressi sumus foras portam iuxta flumen ubi uidebatur oratio esse et sedentes loquebantur mulieribus que uenerant et quidam mulier nomine lidia purpurana ciuitate thiathirenorum. colens deum audiuit: cum dominus aperuit cor intendere hijs que dicebantur a paulo. Cum autem baptizata esset et domus eius: de preta est dicens. Si iudicasti me fidelem domino esse: introito in domum meam et manete. Et coegit nos. factum est autem eunibus nobis ad orationem puellam quandam habentem spiritum phitonem obuiare nobis: que quehant magnam prestantiam dominis suis diuinando. Hec phisecuta paulum et nos: clamabat dicens. Nisi hocies huius dei excelsi fuerint: que annuntiant uobis uiam salutem. Hoc autem faciebat multum diebus. Dolens autem paulus et ceterus spiritus dixit. Precipio tibi in nomine ihesu christi exire ab ea. Et exiit eadem hora. Videntes autem domini eius quia exiit spiritus queherunt eos: apprehendentes paulum et sylam perduxerunt in foras: ad preta: et offerentes eos magna tibus dixerunt. Hinc hocies turbant ciuitatem nostram: cum sint iudei: et annuntiant morem quem non licet nobis suscipere neque facere cum simus romani. Et tu curris plebe aduersus eos: et magistratus scilicet tunicos eorum iusserunt eos uiginti cedi. Et cum multas plagas eis imposuissent miserunt eos in carcerem: precipientes custodi ut diligenter custodiret eos. Qui cum tale preceptum accepisset misit eos in interiorum carcerem: et pedes eorum strinxit ligamento. Media autem nocte paulus et sylas adorantes laudabant deum: et audiebant eos que in custodia erat. Subito uero terre motus factus est magnus: ita ut mouerentur fundamenta carcerum. Et statim aperta sunt omnia ostia: et uniuersorum uincula soluta sunt. Exprobratus autem custos carcerum et uidentis ianuas apertas carcerum euaginato gladio uolebat se interficere: estimans fugisse uinculos. Clamauit autem paulus uoce magna dicens. Nichil feceris tibi mali. Uniuersi enim huius sumus. Postea quoque lumine introgressus est: et tremefactus prostratus paulo et syle ad pedes: et perducens eos foras ait. Domini: quod me oportet facere ut saluus siams. At illi dixerunt. Crede in dominum ihesum: et saluus eris tu et domus tua. Et locuti sunt ei vbum domini: cum omnibus que erant in domo eius

Et tollens eos in
eo. et baptiza
nno Cuius pdu
eis miam: et le
dens deo. Et ei
strat lictores d
Nuda autem
qua miserunt mag
tur exeuntes ite
Ceteros nos publi
nos miserunt in a
unt: pro ita: si v
uerunt autem ma
muerunt: et audib
depreta sunt eos:
derentur de uita
trouerunt ad lidia
et profecti sunt.

Et tollens eos in
phibit
et hoc
ga i

tudinem autem
sabbata tria disti
riens et insinuans
resurgere a mor
que ego annuans
runt: et adiunctu
tibus gentilibus mul
biles non pauca
tosque de vulgo v
facta uocauerunt
lonis querebant
non inuenisset eo
fratres ad preta
vita uita et h
hinc omnes se de
ceteros esse ihesu
pro ciuitate aud
a iasone et a cet
ofestum per nocte
roam. Qui cum v
introierunt. Hinc
thessalonic: que
tate: quodam die
haberent. Et mu
liez gentium
autem agnouisse

Et tollens eos in illa hora nocte lauit plagas
eorum: et baptizatus est ipse et omnes domus eius conti-
nuo. Cumque perduxisset eos in domum suam appositus
eis mesam: et letatus est cum omni domo sua cre-
dens deo. Et cum dies factus esset miserunt magi-
stratus lictores dicentes. Dimitte homines illos.
Prucauit autem custos carceris verba ista paulo:
quia miserunt magistratus ut dimittantur. Prue igitur
tunc exeuntes ite in pace. Paulus autem dixit eis
Celsos nos publice indemnatos homines roma-
nos miserunt in carcerem: et nunc occulte nos eici-
unt. Non ita: sed veniant et ipsi nos eiciant. Prue
auerunt autem magistratibus lictores verba ista. Ti-
mueruntque audito quod romani essent: et venientes
deprecati sunt eos: et eductos rogabant ut egre-
derentur de urbe. Exeuntes autem de carcere in-
troierunt ad libiam: et visis fratribus solati sunt eos:
et perfecti sunt.

Ca. xvii.

Um autem perambulassent am-
phipolim et appoloniam venerunt
thessalonicam: ubi erat synago-
ga iudeorum. Secundum consue-
tudinem autem paulus introiit ad eos: et per
sabbata tria disserabat eis de scripturis adape-
riens et insinuans quia christus oportuit pati et
resurgere a mortuis: et quia hic est ihesus christus
quem ego annuncio vobis. Et quidam ex eis credide-
runt: et adiuncti sunt paulo et syle et de colens-
tibus gentilibus multitudo magna: et mulieres no-
biles non paucę. Zelantes autem iudei assumen-
tesque de vulgo viros quosdam malos et turba-
facta contulerunt ciuitatem: et assistentes domui ia-
sonis querebant eos perducere in populum. Et cum
non inuenissent eos: traxerunt iasonem et quosdam
fratres ad principem ciuitatis clamantes: quoniam hi qui
urbem contulerunt et huc venerunt quos suscepit iason: et
hii omnes contra decreta cesaris faciunt regem alium di-
centes esse ihesum. Contulerunt autem plebem et prin-
cipem ciuitatis audientes ista: et accepta satisfactioe
a iasone et a ceteris dimiserunt eos. Fratres vero
ostentim per noctem dimiserunt paulum et sylam in be-
roam. Qui cum venissent in synagogam iudeorum
introierunt. In hiis autem erant nobiliores eorum qui sunt
thessalonicę: qui susceperunt verbum cum omni auidi-
tate: quos die seruantibus scripturas si ista se-
haberent. Et multi quidam crediderunt ex eis: et mu-
lieres gentilium honestas: et viri non pauci. Cum
autem cognouissent in thessalonia iudei quia et heros

predicatus est a paulo verbum dei: venerunt et illuc eo non
mouentes et turbantes multitudinem. Statimque
tunc paulum dimiserunt fratres: ut iret usque ad ma-
re. Sylas autem et thimotheus remanserunt ibi.
Qui autem deducebant paulum perduxerunt eum usque
ad athenas: et accepto mandato ab eo ad sylam
et thimotheum ut quod celeriter veniret ad illum pro-
fecti sunt. Paulus autem cum athenis eos expecta-
ret ineratbat spiritus eius in ipso: videns ydolatriam
debitam ciuitatibus. Disputabat igitur in synagoga
cum iudeis et colentibus: et in foro per omnes dies ad
eos qui audierant. Quidam autem epicurei et stoici
philosophi disserabant cum eo: et quidam dice-
bant. Quid vult seminiarius hic dicere? Alii
vero: nouorum demoniorum videtur annuntiator
esse: quia ihesum et resurrectionem annuntiat eis. Et
apprehensum eum ad ariopagum duxerunt dicentes:
Possumus scire quod hec noua que a te dicitur doctri-
na? Noua enim quidam istis auribus nostris. Vo-
lumus ergo scire quidnam velint hec esse. Atque
menses autem omnes et aduene hospites ad nichil
aliud vocabant: nisi aut dicere aut audire ali-
quid nouum. Stans autem paulus in medio ariopa-
gi ait. Viri athenienses per omnia quasi superstitiosus
vobis video. Preteriens enim et videns simulacra
vra: iueni et aram in qua scriptum erat. Ignorata
deo. Ad ergo ignorantes colitis: hoc ego an-
nuncio vobis. Ipse qui fecit mundum et omnia que in eo sunt:
hic celi et terre eius sit deus: non manufactis tem-
plis inhabitat: nec manibus humanis colitur: in-
digens aliquo: cum ipse det omnibus vitam et in-
spirationem et omnia: fecitque ex vno omne genus ho-
minum: inhabitare super uniuersam faciem terre: desi-
niens statuta tempora et terminos habitacionis eo-
rum: quare deum si forte attraherent eum aut inue-
niant: quauis non longe sit ab vnoquoque vestrum
In ipso enim viuimus et mouemur et sumus: sic et qui-
dam vestrorum poetarum dixerunt. Spiritus enim et
genus sumus. Genus ergo cum sumus dei: non de-
bemus estimare auro et argento aut lapidi: sculp-
ture artis et cogitacionis hominis diuinum esse si-
mile. Et tempora quidem huius ignorancie despi-
cimus deus: nunc annuntiat hominibus omnes ubique
penitentiam agant: eo quod statuit diem in quo iudi-
caturus est orbem in equitate in viro in quo statuit.
fide prebens omnibus: suscitans eum a mortuis. Cum
audissent autem resurrectionem mortuorum: quidam
quidem irridebant: quidam vero dixerunt. Audiemus.

to de h itez. Sic paulus exiit de medio coru
Quidam uero uiri adherentes ei crediderunt: i qui
bus et dyomisius ariopagita et mulier noie da
maris: et alij cum eis. **Ca. xviij.**

Dixit hinc egressus ab athenis ve
nit corinthum: et inueniens quen
dam iudeum nomine aquilaz po
licum genere qui nuper uenerat
ab ytalia et priscillaz uxorem eius eo quod precep
isset claudi discedere omnes iudeos a roma acces
sit ad eos: et quia eiusdem erat arte manebat apud
eos et operabatur. Erant autem scenofactorie arte.
Et disputabat in synagoga per omne sabbatum in
ponens nomen domini ihesu suadebatque iudeis et gre
cis. Cum uenisset autem de macedonia sylas et timo
theus: instabat uerbo paulus testificans iudeis
esse christum ihesum. Conuidentibus autem eis et blas
phemantibus: excussis uelimenta sua dixit ad
eos. Sanguis uerum super caput uerum. Munda ego
ex his ad gentes uada. Et migrans inde inuenit in
domum cuiusdam noie tyti iusti colentis deum: cuius
domus erat uicinia synagoge. Crispus autem
archisynagogus credidit domino cum omni domo
sua: et multi corinthiorum audientes credebant et
baptizabantur. Dixit autem dominus nocte per uisionem
paulo. Noli timere: sed loquere et ne taceas. Propter
quod ego sum tecum: et nemo apponet tibi ut noce
at tibi: quoniam populus est in multitudine in hac ciuitate. Se
dit autem tibi annus et sex menses: docens apud eos
uerbum dei. Gallione autem proconsule achaie in
huzerent uno anno iudei in paulum: et adduxerunt
eum ad tribunal dicentes: quod contra legem his persuadere ho
minibus colere deum. Incipiente autem paulo aper
tissime os: dixit gallio ad iudeos. Si quidem esset
iniquum aliquid aut facinus pessimum o uiri iudei
recte uos sustineret: si uero questiones sunt de uer
bo et nominibus legis uestrae: uisum uidentur. Iudex
ego horum nolo esse. Et emiauit eos a tribuna
li. Apprehendentes autem omnes solentem principem
synagoge perueiebant eum ante tribunal: et nichil
eorum gallioni curae erat. Paulus uero cum adhuc
sustinuisset dies multos: fratribus ualefaciens nauigauit
siria et cum eo priscilla et aquila: qui sibi toro de
rat in teuchris caput. Habebat enim uentum. Deue
nitque ephesum: et illos ibi reliquit. Ipse uero in
gressus synagoga disputabat cum iudeis. Rogantibus
autem eis ut ampliori tempore maneret non
consensit: sed ualefaciens et dicens itez. reuertat ad

uos deo uolente: profectus est ab epheso. Et descen
dens cesaream ascendit et salutauit ecclesiam: et de
scendit antiochia. Et factum ibi aliquando tempore
profectus est ambulans exor die galacia regionem
et frigia: confirmans omnes discipulos. Iudeus autem
quidam apollo noie alexandrinus natione uir elo
quens deuenit ephesum: potens in scripturis. Sic
erat edoctus uia domini: et feruens spiritu loquebatur
et docebat diligenter ea que sunt ihesu: sciens tantum
baptisma iohannis. Hic ergo cepit fiducialiter age
re in synagoga. Quae cum audissent priscilla et aquila
assumpsit eum: et diligenter exposuerunt ei uiam
domini. Cum autem uellet ire achaiam: exhortati frater
scripserunt discipuli ut susciperent eum. Qui cum ue
nisset: orauit multum hijs qui crediderunt. Vehemen
ter enim iudeos reuicebat: publice ostendens per
scripturas esse christum ihesum. **Ca. xix.**

Actum est autem eum apollo ef
fret corinthi: ut paulus peragra
tis superioribus partibus ueniret
ephesum: et inueniret quosdam di
scipulos. Dixitque ad eos. Si spiritum sanctum
accepistis credentes. At illi dixerunt ad eum.
Sed neque si spiritus sanctus est audiuimus. Ille
uero ait. In quo ergo baptizati estis. Qui dixerunt
In iohannis baptismo. Dixit autem paulus
Iohannes baptizauit baptismum penitentiae po
pulum dicens in eo quod uentus esset per ipsum ut crede
ret: sed in ihesum dominus auditus: baptizati sunt in noie
domini ihesu. Et cum imposuisset illi manus paulus: ue
nit spiritus sanctus super eos et loquebatur: et pro
phetabant. Erant autem omnes fere uiri duodecim:
Introgressus autem synagoga cum fiducia loque
batur per tres menses: disputans et suadens de reg
no dei. Cum autem quidam induerentur et non crede
rent maledicentes uiam domini contra multitudinem: discen
dens ab eis segregauit discipulos: quod die dispu
tans in scola tyranni cuiusdam. Hoc autem factum est per
biennium: ita ut qui habitabant in asia audirent uerbum domini
iudei atque gentiles. Virtutesque non modicas quasi
libet faciebat deus per manus pauli: ita ut etiam super
lagundos deferrentur a corpore eius sudaria et scemi
naria et recedebant ab eis laguores: et spiritus nequam
egrediebantur. Temptauerunt autem quidam et de
circumstantibus iudeis exortatis inuocare super eos
quod habebant spiritus malos nomen domini ihesu christi di
cetes. Adiuro uos per ihesum quem paulus predicat.
Erant autem cuiusdam scilicet iudei principis.

laceratorum se
autem spiritus ne
scio. Vos autem
quod erat domus
luit de eos:
de domo illa.
deus atque gen
dit timor super
me domini ihesu.
tentes et anni
eis qui fuerant co
bulerunt omnes
inueniret uen
Ita fortiter cre
Iohannes autem ex
sita macedoni
quomodo poss
uidere. Mittent
instruere sibi
sit ad tempus i
batio non minu
dam noie argu
ne prestatat ar
uocans et eos qu
ri sciret quod de
et audiret quod
paulus his suade
miam non hinc d
his periclitabitur
et magne dyar
et destrui map
alia colit. Hinc
mauerit dicere
Et impleta est
runt uno animo
Hareto macedo
uolente inire in
da autem et de
miserit ad eum:
Alij autem ali
okusa: et plures
De turba autem
lentibus eum iude
uo postulato:
ut cognouerit i
quasi per horas du
ephesiorum. Et
Iri ephesij: qui

sacerdotum septem filij: qui habebant. Rudentes
 autem spiritus neque dixit eis. Iheronimus: et paulum
 scio. Vos autem qui estis. Et inhiens homo in eos in
 quo erat demonium pessimum et dicitur ambo. iua
 luit contra eos: ita ut nudi et vulnerati effugerent
 de domo illa. Hoc autem notum factum est omnibus iu
 deis atque gentilibus qui habitabant ephesi: et ce
 dit timor super omnes illos: et magnificabatur no
 me domini ihesu. Multique credentium uidebant confi
 tentes et annuantes actus suos. Alii autem ex
 eis qui fuerant curiosi sectam ostulerunt libros et co
 buleserunt omnes coram omnibus: et operatur periculis illorum
 inueniuntur pecuniarum denariorum quinquaginta milium.
 Ita fortiter crescebat uerbum dei et firmabatur.
 His autem expletis proposuit paulus in spiritu tra
 hita macedonia et achia ire iherosolimam dicentes:
 quoniam postquam fuero ibi: oportet me et romam
 videre. Mittens autem in macedoniam duos ex mi
 nistrantibus sibi thimotheum et erastum: ipse reman
 sit ad tempus in asia. Facta est autem illo tempore tur
 batio non minima de uia domini. Demetrius enim qu
 dam nomine argentearius faciens edes argenteas dya
 ne prestabat artificibus non modicum questum: quos con
 uocans et eos qui eiusmodi erant opifices dixit. Vi
 ni scitis quod de his artificibus est nobis acquisitio: et videtur
 et auditis quod non solum ephesi sed pene tota asia
 paulus his suadens auertit multam turbam dicens: quo
 nam non sunt dii qui manibus sunt. Non solum autem
 his periclitabitur nobis parus in redarguendis uiribus: sed
 et magne dyane templum in nichilum reputabitur:
 et destrui incipiet maiestas eius quia tota et orbis
 asia colit. His auditis repleti sunt ira: et exclas
 maucrunt dicentes. Magna dyana ephesiorum.
 Et impleta est ciuitas confusione: et impetu fece
 runt uno animo in theatrum capto gaio et an
 staxo macedonibus comitibus pauli. Paulo autem
 uolente intrare in populum non permisit discipuli. Qui
 dam autem et de asia principibus qui erant amici eius
 miserunt ad eum: rogantes ne se daret in theatrum.
 Alii autem aliud clamabant. Erat enim ecclesia
 confusa: et plures nesciebant quod ex causa conuenissent.
 De turba autem dixerunt alexander: prope
 lantibus eum iudeis. Alexander autem manu silen
 tioso postulato: uolebat rationes reddere populo. Quo
 ut cognouerunt iudeum esse: uix facta est una omni
 quibus per horas duas clamantium. Magna dyana
 ephesiorum. Et cum sedasset scriba turbas dixit.
 Viri ephesi: quos enim est hominem qui nesciat ephesiorum

ciuitate cultrice esse magne dyane iouisque pro
 lios. Cum ergo his rationibus non possit oportet uos se
 datos esse: et nichil temere agere. Ad duxerunt
 enim homines istos: neque sacrilegos neque blasphemos
 manentes deorum uiribus. Quod si demetrius et qui cum eo
 sunt artifices habent aduersus aliquam causam: uen
 turos fore agunt et proconsules sunt: accusent: in
 iudicium. Si quod autem alterius rei queritur: in legitima
 ecclesia poterit absolui. Nam et periclitamini argui
 seditionis hodie: cum nullus obnoxius sit de quo
 possim reddere rationes: uenturos istos. Et cum his
 dixisset dimisit ecclesiam. **Capitulum xx.**

Dixit autem cessauit timal
 tus. uentis paulus discipulis et
 exhortatus eos ualedixit: et pro
 fectus est ut iret in macedoniam.
 Cum autem perambulasset partes illas et ex
 hortatus eos fuisset multo sermone uenit ad gre
 ciam: ubi cum fuisset menses tres facte sunt illi in
 sidie a iudeis nauigaturis in siriam: habuitque consi
 lium ut reuertetur per macedoniam comitatus est autem
 eum solipater pirri troas: thessalonicensium uero
 anastaxus et sedus et gais derbe et thimothe
 us: asia uero sicchus et trochimus. In diebus pre
 cessisset sustinuerunt nos troade: nos uero nau
 gauimus per dies triginta. a philippis et ueni
 mus ad eos troadem in diebus quibus: ubi demorati
 sumus diebus septem. Una autem sabbati cum uenis
 semus ad frangendum panem paulus disputabat
 cum eis profectus ierolimam: peraxitque sermonem
 usque in mediam noctem. Erant autem lampades copio
 se in cenaculo: ubi eram congregati. Sedens au
 tem quidam adulescens nomine eutychus super fenestram:
 cum mergeretur somno graui disputante diu pau
 lo ductus somno cecidit de tertio cenaculo deo
 sum: et sibilatus est mortuus. Ad quem cum descen
 disse paulus incubuit super eum: et complexus dixit.
 Nolite turbari. Aia enim ipse in ipso est. Ascendens
 autem frangensque panem et gustans: satisque alloqui
 tus est usque in lucem: et sic profectus est. Adduxerunt
 autem puerum uiuentem: et solatus sit non mime.
 Nos autem ascendentes nauigatumus in assam: inde
 suscepturi paulum. Sic enim disposuimus: ipse per
 traxit iter facturus. Cum autem uenisset in assam:
 assumpto eo uenimus milidem. Et inde nauigan
 tes sequens die uenimus corinthum: et alia die
 applicuimus samum: et sequens die uenimus miletum.
 Proposuerat enim paulus insinuire ephesum:

ne q̄ mora illi fieret in asia. Festinabat enim si possibile sibi esset: ut die postea costē faceret iherosolimis. A mileto autem mittēs ephesū vocauit maiores natū ecclesie: q̄ eū venissent ad euz et simul essēt: dixit eis. Vos scitē a prima die q̄ ingressus sū i asiam q̄liter vobiscum per omne temp⁹ fuerim viliēs dño eū omni humilitate et lacrimis et temptacōib⁹ q̄ m̄ acāderēt ex i sidijs iudeoz: quō nichil sberaxerim vob vñ lū. quomin⁹ annūciare vob et docerem vob publice et p̄ domos: testificās iudeis atq; gētī lib⁹ i deū penitentiā et fidē i dñm nrm̄ ih̄m̄ cr̄i. Et nūc ecce alligat⁹ ego spū vado i iherusalē q̄ i ea vctura sint m̄ ignorans: n̄ q̄ spūs sanct⁹ per omnes ciuitates m̄ p̄testat⁹ dicens: quoniam vicula et tribulationes iherosolimis me manēt. S̄ nichil horuz vereor: nec facio aīaz meam p̄osiorē q̄ me: dum mō s̄summe curā meū et miserūz vbi q̄ accepi a dño ih̄u testificari euangeliū gr̄e dei. Et nūc ecce ego scio q̄ ampli⁹ nō videbit⁹ faciē meā: vob oēs p̄ q̄s tranſiui p̄dicans regnū dei. Quapropter otestor vob hodierna die: q̄ mūd⁹ sū a sanguine oīm. Nō enī sberfugi quomin⁹ annūciarem omne consiliū dei vob. Attendite vob et vñ glo gregi: in q̄ vob spirit⁹ sanctus posuit episcop⁹s regere ecclesiam dei: quaz acq̄siuit sanguine suo. Ego scio qm̄ intrabunt post dilectionem meam lupi rapaces i vob: non parcentes gregi. Et ex vobis ipis erūgēt viri loquētes puerſa: vt abducant discipulos p̄ se. Prop̄t qd̄ vigilate memoria retinentes: qm̄ p̄ trīenium nocte et die non cessauī cum lacrimis monens vnumquēq; vstrū. Et nūc omēdo vob deo et vbo gr̄ie ipi⁹: q̄ potens est edificare et dare hereditatē in sanctificacōe omnib⁹. A gentium et auz. aut vestem nulli⁹ occupauit sicut ipi scit⁹: qm̄ ad ea q̄ m̄ op⁹ erāt et h̄is q̄ meū sūt m̄strauerūt man⁹ iste. Dia ostendi vob: qm̄ sic laborantes oportet suscipere infirmos. ac meminisse vbi dñi ih̄u: qm̄ ip̄e dixit. Beat⁹ est magis dare q̄ accipere. Et cum hoc dixisset: posuit genib⁹ suis orauit euz omnib⁹ ill⁹. Magn⁹ autē fact⁹ factus ē oīm: et p̄cumbentes super collū pauli osculabant⁹ eū: dolentes maxime i vbo qd̄ dixerat quoniam amplius faciem ei⁹ nō essēt visuri. Et deducebant eū ad nauem.

Ca.

XXI.

Qum autem factum esset vt nauigarem⁹ abstracti ab eis: recto cursu venimus eloum. et sequenti die rodum: et inde pateram. Et euz inuenissemus nauem transfretantem in p̄loneicem: ascendentes nauigauimus. Cum apparuissem⁹ autē cipro relinquētes eā ad sinistra nauigauim⁹ i sinā: et veim⁹ tyz. Ibi enī nauis expositura eāt on⁹. Inuēt⁹ autē discipulis māsim⁹ ibi dieb⁹ septē. Qui paulo dicebāt p̄ spiritū: ne ascenderet iherosolimā. Et explet⁹ dieb⁹ p̄fecti ibam⁹. deducētib⁹ nos oib⁹ cum vxorib⁹ et filijs vsq; foras ciuitates: et positis genib⁹ in litore orauim⁹. Et cū valefecissem⁹ inuicē ascēdim⁹ nauē: illi autē redierūt in sua. Nos vero nauigacōe expleta a tyro descendim⁹ p̄tolomaidā: et salutatis fr̄ib⁹ mansimus die vna apud illos. Alia autē die p̄fecti venim⁹ cesareā. Et intrātes i domū philippi euangeliste q̄ eāt vn⁹ de septē: māsim⁹ apud eū ih̄uic autem erant quatuor filie v̄gites p̄phetantes. Et cū morarem⁹ p̄ dies aliq̄t: sup̄uēit quidam vir a iudea p̄pheta noie agab⁹. Is eū venisset ad nos tulit zonā pauli: et alligans sibi pedes et man⁹ dixit. Hec dicit spūs sanct⁹. Virum cui⁹ ē zona h̄ sic alligabūt i iherusalē iudei: et tradēt i man⁹ genū. Qd̄ cū audissemus rogabam⁹ nos. et q̄ loq̄ ill⁹ erāt: ne ascēderet iherosolimā. Tūc respōdit paul⁹ et dixit. Quid facitis h̄eros et affligētes cor meū? Ego autē nō solū alligari: s̄ et mori i iherusalē paratus sum p̄pter nomē dñi ih̄u. Et cū ei suadere nō possemus: q̄eum⁹ dicentes. Dñi voluntas fiat. Post dies autē istos p̄parat⁹ ascēdebamus i iherusalē. Venerūt autē qdaz ex discipul⁹ a cesareā nobiscū: abducētes secū apud quē hospitaremur iasonē quendam cypriū antiquū discipulū. Et cū venissemus iherosolimā: libenter exceperūt nos fr̄es. Sequenti autem die introibat paulus nobiscū ad iacobū: omnesq; collecti sūt seniores. Quos eū salutaltes: narrabat p̄ singula q̄ deus fecisset i gētīb⁹ p̄ misterū illius. At illi cū audisset magnificabāt deū: dixerūtq; ei. Vides frat̄ q̄t milia sūt i iudeis q̄ crediderūt: et oēs emulatores sunt legis. Audierūt autē de te: q̄a dilectionē doceas a moyli eo q̄ p̄gētes sūt iudeorū. dicēs nō debere eos arēuāde filios suos: neq; sedz osuetudies

ingredi. Quid multitudiez. A fac tibi qd̄ diuim habētes sup se et impēde i ill q̄ de te audierūt. Hodiēs legē d tibi nos scripsim ab ydol immolatione. Tunc die purificatus c ano explecōez d rot⁹ p vno quod dies s̄summarēt dillēt eū i tēplo cēt ei manus cl uate. Hic ē hō q̄ hūc oēs vbiq; d i templū: et viol enī trophimū ex estimauerūt quor lus. Cōmotaq; i fio ppli. Et appr eum exē templu Querentib⁹ aute tribuno cohortis lem. Qui statim rionib⁹ decurrit a bunam et milite Tunc accedens i iussit eum alligar bat qd̄ esset: et q̄ mabāt i turba. E p̄ tumultu: iussit t set ad gēd⁹: otigi vim populi. Hec puli clamans. toll ē i castra paul⁹: d qui aliquid ad te Nonne tu es egip tum oratisti: et es viroz siccanorū homo sum quidē note ciuitatē mure michi loq̄ ad p lus stās i gētib⁹ a no silēno facto al

Capit

ingredi. Quid ergo est? Vtque oportet conuenire multitudinem. Audiēt enim te superuenisse. **Hoc ergo** fac tibi quod dicimus. Sunt nobis viri quatuor: utrum habentes super se dominus ascriptis sacrificia te cum illis: et impede illi ut radat capita: et sciet omnes. Quia quod de te audierunt falsa sunt. Et ambulans et ipse cum stodiens legem. De hijs autem qui crediderunt ex gentibus nos scripsimus iudicantes: ut abstineant se ab ydolo immolato et sanguine et suffocato et fornicatione. Tunc paulus ascriptis viris postera die purificatus cum illis intravit in templum: annuntiando eis expletio die purificatiois donec offerretur pro vno quoque eorum oblatio. Cum autem septem dies consummaret: hijs qui de asia erant iudei cum vidisset eum in templo contulerunt omnem populum: et iniecerunt ei manus clamantes. Viri israelite adiuuate. **Hic est homo qui aduersus populum et legem et locum hunc omnes ubique docens: insuper et gentes induxit in templum: et violauit sanctum locum istum.** Viderunt enim trophimum ephesius in ciuitate cum ipso: quem estimauerunt quoniam in templum introduxisset paulus. Comotusque est ciuitas tota: et facta est concursio populi. Et apprehendentes paulum trahebant eum ex templum: et statim clausa sunt ianua. Querentibus autem eum occidere: nuntiatum est tribuno cohortis: quia tota confunditur iherusalem. Qui statim assumptis militibus et centurionibus decurrit ad illos: qui cum vidisset tribunum et milites: cessauerunt percutere paulum. Tunc accedens tribunus apprehendit eum et iussit eum alligari catenis duabus: et interrogabat quos esset: et quod fecisset. Alij autem aliud clamabant in turba. Et cum non posset certum agnoscere pro tumultu: iussit ducere eum in castra. Et cum uisisset ad quodam: contigit ut portaretur a militibus prope vim populi. Requebatur enim multitudo populi clamans: tolle eum. Et tunc cepisset inducere in castra paulus: dicit tribuno. Si licet michi loqui aliquid ad te. Qui dixit ei. Grece nostis. **Nonne tu es egiptus** qui ante hos dies tumultum contulisti: et eduxisti in desertum quatuor milia viros: sicarios. Et dixit ad eum paulus. Ego homo sum quidem iudeus a tharsos aliis: non ignote ciuitate municeps. **Rogo autem te** promitte mihi loqui ad populum. Et cum ille permisisset: paulus stans in gradibus auertit manum ad plebem: et magno silentio facta allocutus est lingua hebraea dicens.

Capitulum

.xxij.

Uiri fratres et patres: audite quam ad uos nunc reddo rationem. Cum audisset autem quod hebraea lingua loquitur ad illos: magis prestiterunt silentium. Et dixit. Ego sum uir iudeus a tharsos aliis: nutritus autem in ista ciuitate secundum pedes gamaliel: eruditus iuxta ueritatem paterne legis: emulatus legis sicut et uos omnes estis hodie: qui hanc uiam percurritis sum usque ad mortem: alligatus et tradens in custodias uiros ac mulieres: sic princeps sacerdotum in testimonium reddit et omnes maiores natus: a quibus et epistolas accipiens ad fratres damascum pergebam ut adducerem inde uictos in iherusalem ut punirentur. **Factum est autem** eunte me et appropinquante damasco media die subito de celo circumfulsit me lux copiosa: et decidens in terram audiui uocem dicentem michi. **Saule saule quod me persequeris.** Ego autem respondi. **Quis es domine.** Dixitque ad me. **Ego sum ihesus nazarenus:** quem tu persequeris. Et qui mecum erat lumine quodam uideret: uocem autem non audierunt ei qui loquebatur mecum. Et dixi. **Quid facias domine.** Dominus autem dixit ad me. **Surgens uade damascum:** et ibi tibi dicet de omnibus que te oporteat facere. Et cum non uiderem pro claritate luminis illius: ad manum ductus a comitibus: ueni damascum. **Ananias autem** quidam uir secundum legem testimonium habens ab omnibus colitantibus iudeis: ueniens ad me et stans dixit mihi. **Saule fratres respice.** Et ego eadem hora respexi in eum. **At ille dixit.** Deus patrum nostrorum perdidit te ut cognosceres uoluminatem eius: ut uideres iustum et audires uocem ex ore eius: quia eras testis illius ad omnes homines eorum qui uidisti et audisti. Et nunc quod moraris. **Exurge et baptizare:** et ablue peccata tua in uocato nomine ipsius. **Factum est autem** reuertenti mihi in iherusalem et oranti in templo: fieri me in stupore mentis: et uidere illum dicentem michi. **Festina et exi** uelociter ex iherusalem: quoniam non recipient testimonium tuum de me. **Et ego dixi.** Domine: ipsi sciunt quia ego eram celudens in carcere: et cedens per synagogas eos qui credebant in te. **Et cum** ruderet sanguis rephai testis tui ego stabam et offendebam: et custodiebam ueritatem mentis illius. **Et dixit ad me.** **Vade:** quoniam ego in nationes longe mittam te. **Audiebant autem** eum usque ad bethaniam: et leuauerunt uocem suam dicentes. **Tolle de terra huiusmodi.** Non enim fas est eum uiuere. **Proferantibus autem** eis et proiciantibus

vestimenta sua et puluerem iactatis in aerem: iussit tribunus idem eum in castra et flagellari cedi et torqueri eum: ut sciret propter quam causam sic acclamaret eum. Et cum astrinxisset eum loripes: dixit asstanti sibi centurioni paulus. Si homines romanum et indemnatum licet vobis flagellare? Suo audito centurio accessit ad tribunum: et nuntiavit ei dicens. Quid actum est? Hic enim homo civis romanus est. Accedens autem tribunus dixit illi. Dic mihi si tu romanus es. At ille dixit. Eadem. Et respondit tribunus. Ego multa summa civitatum habere sciebam? Hic et paulus ait. Ego autem et natus sum. Proinde et ego discesserunt ab illo qui eum torquerent. Tribunus quoque timuit postquam sciebat quod civis romanus esset: et quia alligasset eum. Postera autem die volens scire diligentius quod ex causa accularetur a iudeis solvit eum: et iussit seductores venire et omne consilium: et perducens paulum statuit inter illos.

Capitulum .xxij.

Attendens autem in consiliis paulus ait. Viri fratres: ego omni conscientia bona conversatus sum ante deum usque in hodiernum diem. Princeps autem sacerdotum ananias precepit asstanti sibi percutere os eius. Tunc paulus dixit ad eum. Percutiet te deus propter verba dealbata. Et tu sedes iudicans me secundum legem: et contra legem iubes me percuti? Et qui asstantes dixerunt. Summum sacerdotem dei maledixit. Dixit autem paulus. Nesciebam fratres: quia princeps est sacerdotum. Scriptum est enim. Princeps populi tui non maledicet. Sed et autem paulus quia vna pars esset saduceorum et altera phariseorum: exclamavit in consilio. Viri fratres: ego phariseus sum: filius phariseorum. De spe et de resurrectione mortuorum ego iudico. Et cum ista dixisset: facta est dissensio inter phariseos et saduceos: et soluta est multitudo. Saducei autem dicunt non esse resurrectionem mortuorum: neque angelum neque spiritum: pharisei autem utraque continent. Factus est autem clamor magnus: et exurgentes quidam phariseorum: pugnabant dicentes. Nichil mali invenimus in homine isto. Quid si spiritus locutus est ei aut angelus? Et cum magna dissensio facta esset: timens tribunus ne discerneret paulus ab ipsis: iussit milites descendere et rapere eum de medio eorum: ac deducere eum in castra. Sequenti autem nocte assistens ei dominus ait. Costans esto. Sicut enim testificatus es de me in iherosolim: sic te oportet et

rome testificari. Facta autem die collegerunt se quidam ex iudeis: et devoverunt se dicentes neque manducatos neque bibituros: donec occiderent paulum. Erant autem plures quam quadraginta viri qui habebant iuramentum fecerant: qui accesserunt ad principes sacerdotum et seniores: et dixerunt. Devotione devovimus nos nichil gustaturos: donec occidamus paulum. Tunc ergo vos notum facite tribuno cum consilio: ut perducatur illum ad vos tanquam aliquid certi cognitum de eo. Nos vero priusquam appropiet parati sumus interficere illum. Quod cum audisset filius sororis pauli insidias: venit et intrauit in castra: nuntiavitque paulo. Vocatus autem paulus ad se unum ex centurionibus ait. Adolescentem hunc adduc ad tribunum. Habet enim aliquid indicare illi. Et ille quidem assumens eum: duxit ad tribunum et ait. Videris paulus rogavit me hunc adolescentem perducere ad te: habentem aliquid loqui tibi. Apprehendens autem tribunus manum illius secessit cum eo secretum: et interrogavit illum. Quid est quod habes indicare mihi? Ille autem dixit. Iudeis queit rogare te ut crastina die perducas paulum in consilium: quasi aliquid certi inquisitum sint de illo: tu vero ne credideris illi. Insidiant enim ei ex eis viri amplius quam quadraginta: qui se devoverunt non manducare neque bibere donec interficiant eum: et nunc parati sunt expectantes premissum tuum. Tribunus igitur dimisit adolescentem: precipiens nec cui loqui retur: quoniam ista nota sibi fecisset. Et veniens duobus centurionibus dixit illi. Parato milites ducentos ut eant usque cesaream: et equos septuaginta et lancearios ducentos a tercia hora noctis: et iumenta parato. Ut imponentes paulum: saluum perducant ad felicem presidem. Timuit enim ne forte raperent eum iudei et occiderent: et ipse postea calumniam sustineret. Scribens ei epistolam continentem ista. Claudius lissias: optimo presidem felix salutem. Vix hunc apprehensum a iudeis et inopertem interfectum ab eis: superueniens cum exercitu eripui cognito quod romanus est: volens scire causam quam obiciebant illi deduxi eum in consilium eorum. Que inveni accusari de questionibus legis ipsorum: nichil vero dignum morte aut vinculis habentes crimen. Et cum in placuisset de insidiis que parauerant illi misi eum ad te: denuncians et accusatoribus ut dicant apud te. Vale. Milites vero secundum preceptum sibi assumentes paulum duxerunt per noctem in antipatridem: et postera die dimissis equitibus

ut eum eo frater: r
sunt cesaream et i
an illu et paulu
set de q puine
audiam te iqui
Iussitq in pree

D D
pri
sem
que

presidem aduer
pit accusare et iud
m p te et mtra
per t vbiqz suscep
cia z actoe. Ne
breuit. vt audia
nim huc hoiez
nem oibz iudeis i
mis sede nazare
conat e: que et a
gem nraz iudica
lissias eu vi magn
lly iulles acula
ris ipe iudicio de
nos accusam eu
tes h ita se habet
naete sibi pside
iudicem gen huic
nam. Potes eni
dies q duodecim
et neqz i teplo mu
tant aut consiliu
gis neqz in duitat
qbo nunc me acce
sedm secta quam
tri et deo meo: cre
scripta hnt: spem
prelat. resurrectio
An h et ipe studic
bere ad deu: et ad
tom plures elem
veni. et oblaeos
purificati i teplo:
tu. Et apprehendo
Tolle inimicu nr
qs oportebat apu
qd haberet adusu

ut eū eo irent: reūsi sūt ad castra. Qui eū vif-
sae cesariam et didissent eplāz p̄hidi: statuerūt
an illū et paulū. Cum legisset autē et interrogas-
set de q̄ puincia esset: et agnosceēs qz d̄ aliāz:
audiam te iquit cum accusatores tui venerint.
Iussitqz in pretorio herodis custodiri eum.

Capitulum

xxij.

Dixit quinqz autē dies descendit
princeps sacerdotum ananias cū
senionibus quibusdam et tritullo
quodam oratore: qui audierunt
presidem aduersus paulū. Et citato paulo: ce-
pit accusare eū dicens Cū in mltā pace ago/
m⁹ p te et mltā corrigat⁹ p tuaz puincia: se-
per: et vbiqz susceperim⁹ opime felix eū omni ḡ
ciāz actōe. Ne diuidas autē te p̄traham: oro
breuē. ut audias nos p tua clemētia. Inue-
nim⁹ hūc hoiez pestifēz. et ostantem sedicio-
nem oibz iudeis i vniūso orbe. et actōre sedicio-
nis secte nazarenorū: q̄ eā templūz violare
conat⁹ ē: quē et apprehensū voluim⁹ sedm le-
gem n̄az iudicare. Supueniens autē tribunus
lissias eū vi magna eripuit euz de manibus no-
stris iudeis accusatoēs ei⁹ ad te venire: a q̄ pote-
ris ip̄e iudiciō de oibz illis agnoscere: de q̄bo
nos accusam⁹ eū. Adiecit autē et iudei: dicen-
tes h̄ ita se habere. Respondens autē paul⁹: an-
nūcto sibi p̄side dicere. Ex mult⁹ annis te esse
iudicem gēn̄ hūc sciēs: bono aio p me satisfā-
ciam. Potes enī agnoscere qz nō pl⁹ sunt m̄
dies q̄ duodecim ex q̄ ascēdi adorare i iherosolim:
et neqz i tēplo inuenerunt me cum aliq̄ dispu-
tante aut oensū faciente turbe neqz in synago-
gis neqz in ciuitate: neqz p̄bare posunt tibi de
q̄bo nunc me accusāt. Confiteor autē s̄ tibi qz
sedm sectā quam dicūt heresim sic d̄ seruo pa-
tri et deo meo: credens oibz q̄ i lege et p̄phetis
scripta sūt: spem habēs i deū quā et h̄i ip̄i ex-
pectāt. resurrectōez futurā iustorū. et iudicium
In s̄ et ip̄e studio sine offēdiō sciēciā habē-
re ad deū: et ad hoies semp. Post annos au-
tem plures elemosinas factur⁹ i gentē meam
veni. et oblatōes et vota: in q̄bo inuenerūt me
purificatū i tēplo: non eū turba neqz eū tumultu.
Et apprehendorūt me: clamātes et dicentes
Tolle inimicū n̄m. Quidā autē ex asia iudei
q̄s oportebat apud te p̄sto esse et accusare si
qd̄ haberēt adūsum me: aut h̄i ip̄i dicāt si qd̄

inuenērūt i me iniquitatē eū stem in oalio: nisi
de vna hac solummodo vocē q̄ clamaui inter
eos n̄as: qm̄ de resurrectōe mortuorū. ego ius-
dico: hodie a vob. Distulit autē illos felix:
certissime sciēs de via hac dicens Cū tribun⁹ si-
has descēderit audia vob. Iussitqz centurioni
custodire eū et habere requiē: nec quēq̄ d̄ suis
p̄hibere ministrare ei. Post aliq̄ autē dies ve-
niēs felix cū drusilla vxore sua q̄ eāt iudea vo-
cauit paulū: et audiuit ab eo fide q̄ ē i xpm̄ ihe-
sum. Disputate autē illo de iusticia et castitate
et de iudiciō futuro: tremefact⁹ felix respōdit.
Qd̄ nūc attinet vade: tpe autē oportuno ac ces-
siam te: simul et sp̄as qz pecunia ei daretur a
paulo: p̄pter qd̄ et frequē accēsiens euz lo-
quebat⁹ eū eo. Biennio autē expleto: accepit
successorē felix porciū festū. Volēs autem gra-
ciam p̄stare iudeis felix: reliq̄ paulū victum.

Capitulum

xxv.

Festus ergo cum venisset in pro-
uincia: post tribuuz ascendit ihe-
rosolimam a cesarea. Adiecitqz eū
p̄ncip̄s sacerdotum et primi iude-
orū aduersus paulū: et rogabāt eū postulātes
grāz adūsum eū vt iuteret p̄duā eū i iherosolim:
in fidias tendētes vt interficerēt eū via. Fest⁹ au-
tem respōdit vvari q̄de: paulū i cesaria: se autē
maturn⁹ p̄fecturū. Qui ergo in vob ait poten-
tes sunt descendentes simul: si quod est i viro
crimen accusent eum. Demorat⁹ autem in ter-
reos dies non amplius q̄ octo aut decem de-
scendit cesaream: et altera die sedit pro tribu-
tali: et iussit paulum adducī. Qui cum p̄duc-
tus esset circumsteterunt eum qui ab iheroso-
lima descenderant iudei multas et graues cau-
sas obiectantes quas non poterant p̄bare: pau-
lo rationem reddente: quoniam neqz in lege
iudeorū. neqz i templū. neqz in cesarem q̄/
quid p̄caui. Festus autem volens gratiam
prestare iudeis: respondens paulo dixit. Vis
iherosolimam ascendere: et ibi de h̄is iudicari
apud me? Dixit autem paulus. Ad tribunal
cesarē. No: ibi me oportet iudicari. Iudeis non
nocui: sicut tu melius nosti. Si enī nocui aut
dignum morte aliquid feci: non recuso mori.
Si vero nichil est eorū que h̄i accusant me:
nemo potest me illis donare. Cesarem appel-
lo. Tunc festus cum cōsilio locutus respondit.

Cesarē appellasti: ad cesarē ibis. Et cū dies aliquot in facti esset: agrippa rex et bernice descēderūt cesarē ad salutandū festū. Et cum dies plures ibi morarentur: fest⁹ regi indicauit de paulo dicēs. Vir quōdā ē drelict⁹ a felice viā: de q̄ cū esse iherosolimis adierūt me p̄ncipes sacerdotū et seniores iudeorū: postulātes aduersus illū dānacōnē. Ad quos respōdi: q̄ nō est romanis cōsuetudo donari aliquē hoīez p̄sq̄ is q̄ accusatur p̄sentes habeat accusatores: loquēz defēdendi accipiat ad abluenda c̄mia q̄ ei obiaūt. Cū h̄c conuenisset: sine vlla dilatione i sequēti die sedēs p̄ tribunali iussi adducī virū. De q̄ cū stetit accusatores nullā causā d̄ferēbāt d̄ q̄ ego suspicabar malū: q̄stiones vero qualibā de sua sup̄stitione habebāt aduersus eū: et de quodā ih̄u d̄fūcto q̄ affirmabat paul⁹ viuē. Idē autē ego d̄ huiusmōi q̄ stōde: dicebā si vellet ire iherosolimā: et ibi iudicari de istis. Paulo autē appellāte ut serua ret⁹ ad augusti agnicōez: iussi huic euz de nec mittā eū ad cesarē. Agrippa autē dixit ad festū. Volebā et ip̄e hoīez audire. Cui iqt̄ audies eū. Altera autē die eū remisit agrippa et bernice eū m̄tra abicōne et introisset i adiutoriū cū tribunis et viris p̄ncipalib⁹ ciuitatē: iubente festo abduct⁹ ē paul⁹. Et dixit fest⁹. Agrippa rex et omnes q̄ simul adestis nobiscum viri: videt hūc hoīez d̄ q̄ omnis multitudo iudeorū it̄pella uit me iherosolimis p̄ctos et acclamātes: nō oportē eū viuē apli⁹. Ego vero cōperi nichil dignū mōte eū admisisse. Ip̄o autē h̄ appellāte: ad augustū iudicari mittē. De q̄ qd̄ certuz scribā d̄no nō habeo: p̄pter qd̄ p̄dixi eum ad vos et maxime ad te rex agrippa: vt in rōgatione facta habeā qd̄ scribas. Sine rōne enī in videt⁹ mittē victuz: et causas ei⁹ nō significāe.

Capitulum .xxvi.

Agrippa vero ad paulum ait. Permittitur tibi loqui pro temetipso. Tunc paulus extenta manu cepit rationem reddere. De omnibus quibus accusor a iudeis rex agrippa estimo me beatum apud te. cum sim defensurus me hodie: maximo te sciente oia q̄ apud iudeos sunt consuetudines: et q̄stiones p̄pter qd̄ obsecro patienter me audias. Et quōdem vitā meā a iuuentute q̄ ab inimico hūc in gēte mea in iherosolimis

noverit oēs iudei: p̄sentes me ab inimico si vellet testimonium p̄bitere qm̄ sedm̄ certissimā sectaz n̄re religionis vixi pharise⁹. Et nūc i spe que ad p̄res n̄ros repromissiois facta ē a deo. sto iudico s̄biect⁹: in q̄ duodecim tribu n̄re nocte et die de viuentis sperant deuenire. De q̄ spe accusor a iudeis rex. Quid incredibile iudicatur apud vos si de⁹ motuos suscitaret. Et ego qui dem estimauerā me aduersus nomē ih̄u nazareni debē m̄tra cōtraria agere: qd̄ et feci iherosolimis. Et m̄tra s̄ctoꝝ ego i carcerib⁹ inclusi a p̄ncipib⁹ sacerdotū potestate accepta: et cum occiderent⁹ dentuli sentēciāz. Et p̄ oēs synagogas frequentē punies eos. expellebas blasphemare: et ampli⁹ isamēs i eos. p̄squebar vsq̄ in exteras ciuitates. In q̄b⁹ dū fr̄e damascē eū potestate et p̄missu p̄ncipū sacerdotum: die media i via vidi rex de celo sup̄ splendorē solis circumfulsisse me lumē: et eos q̄ mecum siml̄ erāt omnesq̄ nos cū decessissem⁹ i terrā audiui vocem loquentē mi h̄braica lingua. Saule saule qd̄ me p̄sequer⁹. Durū ē tibi dē stimulū calcitrare. Ego autē dixi. Quis es d̄nes. D̄ns autē dixit. Ego sū ih̄us: quē tu p̄sequer⁹. Sed exurge: et sta sup̄ pedes tuos. Ad h̄ enī apparui tibi: vt ostendā te m̄tra: et tēstē eoz. q̄ vidisti et eoz. q̄b⁹ apparebo tibi: enip̄s te de iplis et gētib⁹ i q̄o nūc ego mitto te. aperire oculos eoz: vt cūcti⁹ a tenebris ad lucē: et de potestate satane ad deū: vt accipiant remissionē peccatorum et sortem inē s̄ctos p̄ fidē q̄ ē i me. Vnde rex agrippa non fui incredul⁹ celesti visioni: s̄ h̄is q̄ sūt damasci primū et iherosolimis et in om̄ez regionē iudee: et gētib⁹ annuntiābā: vt penitentiāz agerēt: et cūterent⁹ ad deū: digna p̄tēdē opa faciētes. Hac ex causa me iudei cū esse i templo cōphensum temptabāt interficere. Auxilio autē adiut⁹ dei vsq̄ i hodiernoz diem sto testificās minori atq̄ maiori: nichil exē dieōs q̄ q̄ ap̄tete locuti sunt futura esse et moy ses: si passibil⁹ xp̄s: si p̄m⁹ ex resurrectione motuos. lumē annūciatur⁹ ē p̄plō et gētib⁹. Hec loquēte eo et rationē reddēte: fest⁹ magna voce dixit. Insanis paulē. Alie te littē ad m̄tra cūctine. Et paul⁹: nō insanio inquit op̄a me feste: s̄ veritatē et sobrietatē v̄ba loquor. Sūt enī de h̄is rex: ad quē et ostant loquor. Latero enī eum nichil hoz arbitror. Neq̄

enī i angulo quā agrippa ap̄tete rem ad paulū. fieri. Et paul⁹ i magno: nō fieri tales qual. Et exsurrexit rex bāt eis. Et cū sedicētes: q̄a nichil qd̄ fecit hō iste. mitti poterat ho-

Tunc cum relicto nim-

dentos nauem a uigare circa alie nobiscū aristarch. Sequenti autē die tez tractās iuli⁹ et cursū sui agere. nauigauim⁹ cypr. Et pelag⁹ alie nim⁹ listā q̄ est i nauē alexandriā. it nos i eā. Et cum⁹ et vix deuenit. v̄to ad nauigau. vix iuxta nauigā vocat⁹ boniport⁹ sa. Alie autē t nauigacō eo q̄ tur eos paul⁹ di iuria et m̄tra dan eā aiarū n̄ arū gubernatori et ne h̄is q̄ a paulo di esset ad hyemant uigare inde si quā hyemare portū c̄choꝝ. Aspirāte tum se tenere: eū erotā. p̄o p̄ mu typhonē: q̄ v̄ esset nauis: et nō ne flatib⁹ ferebar rētos q̄ vocatur d-

enī i angulo quicq̄ horū gestus ē. Credis rex
agrippa p̄bet? Dico q̄a credis. Agrippa au
tem ad paulū. In modico suades me xp̄ianū
fieri. Et paul⁹. Pro apud deū et i modico et
i magno: nō tm̄ te. s̄ etia; oēs q̄ audiūt hodie
fieri tales qual̄ et ego sū: except⁹ vicul⁹ h̄is
Et exiit rex et preses et centurio et q̄ asside
bāt eis. Et cū recessissent. loq̄bant⁹ adinuicem
dicētes: q̄a nichil morte aut vinculo r̄ū dignū
q̄d fecit hō iste. Agrippa autēz fesse dixit. Di
mitti poterat homo h̄: si nō appellasset cesarez

Capitulum .xxvij.

Ut autem iudicatum est nauigare
eum in ytaliam et tradi paulū cum
reliquis custodijs centurioni no
mine iulio cohortis auguste: ascē
dentes nauem adrumesinam inopientem na
uigare circa alie loca sustulimus: perseuerante
nobiscū aristarco macedone thesalonicense.
Sequenti autē die veim⁹ sydonē. humane au
te; tractās iul⁹ paulū pmisit ad amicos ire:
et curā sui agere. Et inde cū sustulisset nos
nauigauim⁹ cypz: p̄tēa q̄ essent vēi s̄erij
Et plag⁹ alie et pamphiliē nauigantes ve
nim⁹ listā q̄ est listē: et ibi inueniens centurio
nauē alexandrinā nauigantē i ytaliam: insposu
it nos i eā. Et euz mult⁹ diebus tarde nauigare
m⁹ et vix deuenissem⁹ ad grydū: p̄hibēte nos
vēto ad nauigauim⁹ crete iuxta salmonez. Et
vix iuxta nauigātes veim⁹ i locū quendam q̄
uocat⁹ bonipor⁹: cui iuxta erat ciuitas thalal
la. Alro autēz tpe pacto et cū iā nō esset tuta
nauigacō eo q̄ et ieiuniū iā p̄cessisset: solaba
tur eos paul⁹ dicēs eis. Viri: video qm̄ cū in
iuria et m̄to damno nō solū oner⁹ et nauis: s̄
etia; aiarū n̄ arū inopit nauigacō. Centurio autē
gubernatori et neuelero magis credebatur: quā
h̄is q̄a paulo dicebāt. Et cū apt⁹ port⁹ nō
esset ad hyemandū: plurimi statuerūt osiliū na
uigare inde si quō possent duenētes pheniē
hyemare portū crete respicientē ad affricū et ad
eioz. Aspirāte autē austro estimātes p̄posi
tum se tenere: cū s̄bulissent de alon. legebāt
creta: p̄o p̄ multū autē misit se ad ipaz vne⁹
typhonie⁹: q̄ uocatur euroaq̄lo. Cūq; arrepta
esset nauis: et nō posset conari i ventū: data na
ue statim ferebam. In insulā autē quādam docui
rētes q̄ uocatur cauda: potuimus vix obtinere

scapham. Qua s̄blata adiutorijs utebant⁹ ac
singētes nauē: timētes ne i sicūm inaderēt: sū
millo vase sic ferebant. Valida autē nob̄ tem
pestate iactat⁹. sequenti die iactū fecerūt: et ter
tia die suis manib⁹ armamēta nauis p̄icerūt
p̄terq; autē sole neq; syderib⁹ apparentib⁹ p̄ plu
res dies et tēp̄tate nō exigua imminēte: iam
ablata eāt spes oīs salutē n̄re. Et euz m̄tra ie
lunatio fuisse: tūc stans paul⁹ in medio zoru
dixit. Opportuerat q̄dem o viri audire me non
egredi a creta: luciq; facē iniuriāz hanc et iac
tura; Et nūc suades vob̄ bono aio esse. Amis
sio enī null⁹ aie est ex nob̄: p̄terq; nauis. Aff
tit enī in hac nocte angelus dei cui⁹ sū ego et
cui debuio. dicens. Ne timeas paulē: cesari te
oportet assistere. Et ecce donauit tibi de⁹ oēs
q̄ nauigāt tecū. Propt̄ q̄d bono aio estote vi
ri. Credo enī deo: q̄a sic erit quemadmodum
dictū ē m̄. In insulam autē quādam oportet nos
deuere. S; postea q̄ q̄rtadecima nox superue
nit: nauigantib⁹ nob̄ in adria area mediam noc
tem suspicabant⁹ nautē apparere sibi aliquam
regionē. Qui et sūmittentes holidē. iuenerunt
passus viginti: et pusillū inde separati inuene
rūt passus quōdam. Timētes autē ne i aspera
loco iaderem⁹: de puppi mittentes anchoras q̄
tuos optabant diem fieri. Prout⁹ vero queren
tibus fugere de nauī: cū misissent scaphaz i mā
re s̄b obtentu q̄si inaperēt a proia anchoras ex
tēdere: dixit paul⁹ centurioni et militib⁹. Nisi
h̄i i nauī manserint: vos salui fieri nō potestis.
Tūc absiderūt milites funes scaphaz: et passi
sunt eam exdere. Et cū lux iaperet fieri: roga
bat paul⁹ oēs sumē abum dicēs. Quartadec
ma die hodie expectantes ieiunij p̄manētis:
nichil accipientes. Propt̄ q̄d rogo vos accipe
abū p̄ salute v̄ra: q̄a null⁹ v̄m capill⁹ de ca
pite p̄bit. Et cū h̄ dixisset: sumēs panē gras
egit deo i aspectu oīm: et cū fregisset cepit mā
ducare. Animesq;ores autē facti oēs: et ipsi as
sumpserūt abū. Gram⁹ autē vniūse aie in nauī
ducente septuaginta sex. Et sacra cibo alleuia
bant nauē: iactantes triticū i mare. Cū autē di
es fact⁹ esset t̄mz nō agnoscebant: sinū vero
quēdam osiderabant habentē lit⁹: i quē cogita
bant si possent eieē nauē. Et cū anchoras sustu
lissent omitebant se mari. simul laxātes iune
tinas gubernaculoz: et leuato artemone s̄b m

aure flatu tendebat ad lit. Et si iudissem in locu bitthalasi impigerunt nauē: et proa q̄deq̄ fixa manebat immobilis: puppis v̄o soluebat a vi maris. Militū autēz osiliū fuit vt custodias occiderēt: ne q̄s eū enatasset effugeret: centurio autē volēs suare paulū prohibuit fieri. Iussitq̄ eos q̄ possēt natare mittē se p̄mos et euadere et ad t̄raz exire: et ceteros alios i tabul' ferrebāt: quosdā sup̄ ea q̄ d̄ nauī erāt. Et sic factū ē: vt oēs aie euaderēt ad t̄raz. **Ca. xxviii.**

Ad eū euasissim⁹: tūc agnouim⁹ q̄ mitilene insula vocabat. Barbari v̄o p̄stabāt nō modicā huāita: tē nob. Accēsa enī pira rehuābāt nos oēs: p̄t̄ ybrō q̄ immebat et frig⁹. Cū cōgregasset autē paul⁹ sarmētoꝝ aliḡtā militū diez et iposissit sup̄ ignē: v̄ipa a calōe eū p̄cessisset iualit manū ei⁹. Vt v̄o vidēt bābari p̄udentē bestia de māu ei⁹: ad muicē dicebāt. Vn̄ q̄z homiāda ē hō h: q̄ eū euasit d̄ mari v̄lō nō finit eū viuē. Et ille q̄deq̄ exuādo bestia in ignē: nichil mali passus ē. At illi existimabant eū i timorē cōtendūz: et s̄bito casūz: et mori. P̄iu autē ill' sp̄erātibz et vidētibz nichil mali in eo fieri: cōtentes se: dicebāt eū esse deū. In loco autē ill' erāt p̄dia p̄nāpis insule noie publi: q̄ nos suscipiēs: triduo benigne exhibuit. Cōstigit autē p̄rez publii febribz et dissinteria v̄ra tū iacē. Ad quēz paul⁹ int̄uit: et tū orasset et imposuisset ei man⁹ saluauit euz. Quo facto: oēs q̄ i insula habebāt s̄mitates accedebant et curabāt. Qui eāz mult' honoribus nos honorauerūt: et nauigātibz imposuerūt q̄ necessaria erāt. Id̄ mēses autē tres nauigaum⁹ i nauū alexādrinā q̄ i insula hyēmauerat: cui eāt in signe castrorū. Et eū uissem⁹ s̄raculā: mansim⁹ ibi triduo. Inde eū legentes deuenim⁹ regiū: et p̄ v̄nū diē flāte aulstro sēda die uim⁹ m⁹ putheolos: vbi muēt' fr̄ibz rogati sum⁹ manē apud eos dies septē: et sic uim⁹ romā. Et inde eū audissēt fr̄es occurrerūt nob' v̄sq̄ ad appij forū: et tribo tabernis. Quos eū vidisset paul⁹ gr̄as agēs deo accepit fiduciaz. Cū autē uissem⁹ romā p̄missū ē paulo p̄manē sibi met: eū custodiētē se milite. Id̄ t̄raziū autē diē suocauit p̄mos iudeorum. Cūq̄ uenissent dicebat eis. Ego viri fr̄es nichil aduersus legē faciēs aut morē paternū: vidēt' ab iherosoli

mis edit⁹ sū i man⁹ romanorū: q̄ eū int̄rogationē de me habuissēt: voluēt me dimittere: eo q̄ nulla esset causā mortē i me. Conēdicentibz autē iudeis coact⁹ sū appellare cesarē: non q̄si gentē meā habēs aliqd̄ accusare. Propter hāc igit' causā rogauī vos vidē et alloq̄. Propter sp̄em enī isrl' cathena hac cōtēdat' sū. At illi dixerūt ad eū. Nos neq̄ litteras accepim⁹ de te a iudea: neq̄ adueniēs aliq̄s frat'z: nūc dicit aut locut⁹ ē q̄d de te malū Rogam⁹ autem te audire q̄ sēt'. Nā de secta hac notū est nob: q̄ vbiq̄ ei cōtēdit'. Cū ostendisset autē illi diē: uenerūt ad eū i hospitiū plurimū: q̄bz exponebat testificāos regnū dei suadēsq̄ eis de iheru ex lege moysi et p̄phet' a mane v̄sq̄ ad v̄sp̄eram. Et q̄daz credebāt h̄ijs q̄ dicebāt: q̄dam vero nō credebāt. Cūq̄ inuicē nō essēt cōsentēs: discedebāt dicēte paulo v̄nū v̄bū. Quia bñ sp̄s s̄ciēt' locut⁹ ē p̄ ysaiā p̄phetā ad p̄es n̄ros dicēs. Vade ad pplm̄ isrl' et dic. Aures audientis et nō intelligēt': et vidētēs videbit' et nō p̄spiciēt'. Inuassatū ē cor ppli hui⁹ et auribus graui' audierūt et oculos suos opresserūt: ne forte videant oculis et auribus audiant et corde intelligāt: et cōtētant se et sanē eos. Notū ē sit vobis: qm̄ gentibz missū ē s̄ salutare dei: et ipi audierūt. Et eū h̄ dixisset: exierūt ab eo iudei multā habētes int' se q̄stionē. Mansit autē biēnio toto i suo obductu: et suscipiebat oēs q̄ ingrediebantur ad eū: p̄dicās regnū dei et docēs q̄ sunt de dño ihu xp̄o eū omni fiducia sine p̄hibitione.

Expliat liber actuum apostolorum. Incipit prologus in epistolas canonicas.

Non ita est odo apud grecos qui integre sapiunt fidemq̄ rectam sectantur epistolarum septēz: que canonicè nuncupantur: sicut in latinis codicibus iueniūt': vt q̄z petr⁹ ē prim⁹ i ordine aplōrū p̄me sūt eāz eī⁹ eplē i ordine ceterarū. S̄z sic euāgelistas dudū ad uitas lineam correxim⁹: ita has p̄prio ordini deo iuuante reddim⁹. Est enī vna eāz prima iacobi: due petri: tres iohannis: et iude vna. Que si sic vt ab eis digesse sūt ita q̄ ab inter pretibz fidelit' i latinū v̄terentur: p̄loq̄m: neq̄

ambiguitatem le
se vaictas impu
vinitate trinitate
legun⁹. i q̄ eāz
tū erratū esse a
modo vocabula
ipa sua edicōe p
re⁹ testimoniū c
katbolica rotom
vna diuinitas sub
vero eplis quant
lectore prudēce
rochiuz dñi a me
inq̄r' meaz q̄daz
sibz cōtēdēdaz e
toremq̄ s̄ciētaz
ego i tali ope ne
p̄amisco: nec s̄ciē
sibz denegabo.

**Expliat prologus
epistolam canonicas**

**Expliat argume
nta beati iacobi a**

v̄re p̄cedam og
tū habvat: vt s̄ciē
tes. Si q̄s autē v
deo q̄ dat oibo a
dabit' ei. Postul
s̄m enī testiat l